LÄÄNEMAA MAJANDUS-ANALÜÜS AASTATEST 2015–2019

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

LÄÄNEMAA
MAJANDUSANALÜÜS
AASTATEST 2015–2019

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

KOOSTAJA: **Sihtasutus Läänemaa**

Haapsalu 2021

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti
tuleviku heaks

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

SISUKORD

4 SAATEKS
5 EESSÕNA
7 1. LÄÄNEMAA MAJANDUSE ÜLDNÄITAJAD AASTATEL 2015–2019
8 1.1 Ettevõtete arv
9 1.2 Töötajate arv
10 1.3 Müügitulu
11 1.4 Eksport
13 1.5 Ärikasum
14 1.6 Aruandeaasta ärikasum
15 1.7 Tööjõukulud
16 1.8 Brutopalk
17 1.9 Lisandväärtus
18 1.10 Lisandväärtus töötaja kohta
19 1.11 Ettevõtete näitajad omavalitsuste kaupa
21 2. LÄÄNEMAA MAJANDUSVALDKONDADE NÄITAJAD AASTATEL 2015–2019
21 2.1 Ehitus
23 2.2 Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine
24 2.3 Finants- ja kindlustustegevus
25 2.4 Haldus- ja abitegevused
26 2.5 Haridus
27 2.6 Hulgi- ja jaekaubandus, mootorsõidukite ja mootorrataste remont
29 2.7 Info ja side
30 2.8 Kinnisvaraalane tegevus
31 2.9 Kunst, meelelahutus ja vaba aeg
32 2.10 Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus
33 2.11 Majutus ja toitlustus
36 2.12 Muud teenindavad tegevused
37 2.13 Mäetööstus
38 2.14 Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük
39 2.14.1 Metsamajandus
41 2.14.2 Kalapüük ja vesiviljelus
44 2.14.3 Põllumajandus
45 2.15 Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne
46 2.16 Töötlev tööstus
50 2.16.1 Kummi- ja plasttoodete tootmine
51 2.16.2 Puidutöötlemine ning puit- ja korktoodete tootmine
52 2.16.3 Toiduainete tootmine
53 2.17 Veevarustus, kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus
54 2.18 Veondus ja laondus
55 KOKKUVÕTE

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

SAATEKS

Anu Kikas,
juhataja,
Sihtasutus Läänemaa

Hoiate käest teist aastat Sihtastuse Läänemaa poolt koostatavat Lääne maakonna majandusanalüüsi, mis annab tervikliku ülevaate maakonna majanduslikust seisust. Periood, millele analüüs keskendub, on teadlikult valitud pikk, et tekiks arusaam maakonna majandussektoreid puudutavatest trendidest.

2019. aasta andmete põhjal saame juba ülevaate, kuidas on maakonna ettevõtted ja ettevõtluskeskkond kohanenud uutes piirides, mis kehtestati haldusreformi järel, kus Lääne maakonna pindala vähenes ning sellega koos vähenes ka ettevõtete arv piirkonnas. Käesolevas analüüsis ei kajastu veel COVID-19 leviku tagajärjed, kuid saab juba öelda, et viiruse levik põhjustas ka analüüsi valmimist, sest ettevõtete majandusaasta aruannete koostamise tähtaega lükati edasi. Sellest johtuvalt pidime ootama, et saada kätte vajalikud ja võrreldavad andmed.

Maakonna eesmärk ei ole muutunud – püüame ikka arendada inimeste jaoks kvaliteetset elukeskkonda, mis tähendab, et inimestel on võimalus piirkonnas saada talle sobiv haridus ning töökoht. Tänases olukorras, vaadates 2019. aastasse tagasi, tuleb eelmainitu pakkumiseks panustada varasemast enam töökeskkonda ja maakonna transpordiühendustele. Ilmselt COVID-19 tulemusena maakonna tööhõive väheneb ning konkurents, ettevõtete piirkonda saamiseks ja inimeste üldise ettevõtlikkuse tõstmiseks, suureneb.

Muutuvate oludega tuleb kohaneda ning nii, nagu täna võtame haldusreformi ja selle tulemusi faktina, loodetavasti kohaneme ja võtame ka COVID-19 viirusest tulenenud väljakutseid selleks, et juhtida tuleviku arendusi.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

EESSÕNA

Grete Kindel,
arendusjuht,
majandusanalüüsi koostaja,
Sihtasutus Läänemaa

Igal aastal koostatakse pankade, ministeeriumite ja teiste riigiasutuste poolt riiklikke majandusanalüüse ja ülevaateid, kirjeldamaks meie riigi majanduslikku seisu. Enamasti on need analüüsid üldised ega kajasta maakondade ega omavalitsuste majanduslikku keskkonda.

Läänemaal puudus seni järjepidev majandusülevaate koostamise traditsioon. 2012. aastal koostati Lääne Maavalitsuse eestvedamisel majandusanalüüs, mis jäi esimeseks ja viimaseks omataoliseks kogumikuks. 2020. aastal alustas Sihtasutus Läänemaa uuesti maakonda kirjeldava majandusanalüüsiga. Et ajaloos mitte väga pikalt tagasi minna, otsustasid koostajad analüüsida perioodi alates 2014 ehk analüüsida 6 aastat. Käesolev analüüs on teine selletaoline, keskendudes 2019. aasta majandusaastast aruannete tulemitele. Illustratiivsete jooniste aegreaks on taaskord võetud 5 aastat ehk analüüsis keskendutakse perioodile 2015–2019, kuid dokumendiga kaasnevas andmebaasis on võimalik vaadata pikemat perioodi ehk 2014–2019.

Vältimaks küsitavusi ja arusaamatusi andmete tõlgendamisel, tuleks põgusalt kirjeldada andmeid, millel majandusülevaate tulemused põhinevad. Algandmed maakonna ettevõtete kohta väljastas Äriregister (22.02.2021), kellele ettevõtted esitavad oma majandusaasta aruanded ning kes omakorda koondab aruannetes leiduvad majandusnäitajad omavalitsuste ja maakondade kaupa. Siinkohal tuleb märkida, et analüüsi on hõlmatud Lääne maakonda registreeritud majanduslikult aktiivsed osaühingud, aktsiaseltsid, tulundusühistud ja täisühingud.

Muud ettevõtlusvormid on sel korral analüüsist kõrvale jäetud. Kuna majandusülevaade keskendub 2015., 2016., 2017., 2018. ja 2019. aasta näitajatele, siis on haldusreformi eelsetest andmetest eemaldatud endiste Lihula ja Hanila valdadega seonduvad ettevõtted ja nende näitajad, et saaks teha tänase haldusreformi järgse maakonna kohta võrdleva aegrea.

Saadud informatsiooni põhjal tõdesime, et andmetega kaasneb palju probleeme, mis võivad mõjutada maakonna majanduspilti. Näiteks ei sisalda andmestik meie suurimaid tööandjaid, kes on ennast registreerinud mujale maakonda. Selleks, et paarsada töökohta siiski kaotsi ei läheks ja et maakonnast päris kõverpeegli efekt ei tekiks, otsustasime nimekirja lisada kolm suuremat tööandjat (Nurme Production OÜ, Trafonova OÜ ja Plastone OÜ), kes on ennast mujale sisse registreerinud, kuid kelle põhitegevus toimub siiski Läänemaal.

Olulise asjaoluna tuleb märkida, et igal aastal on majandusaasta aruande esitamise tähtaeg olnud 30. juuni ning paljud ettevõtjad on hakanud sellega tegelema alles viimasel hetkel. 18.05.2020 võeti Riigikogus vastu seadus, mille kohaselt laiendati elektrooniliste lahenduste kasutamise võimalusi koosolekute pidamisel juriidiliste isikute jaoks. Uus seadus lihtsustas otsuste vastuvõtmist. Uue seaduse raames pikendati 2019. aasta majandusaasta aruande esitamise tähtaegu. Kuna 2020. aastal riigis valitsenud eriolukorrast tingitud piirangud ei võimaldanud koosolekuid pidada ja seadusega loodavate muudatuste kasutusele võtmine vajas aega, pikendatakse

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

EESSÕNA

korteriühistute ja mittetulundusühingute juhatuse liikmete volituste tähtaegu ning kõigi juriidiliste isikute majandusaasta aruande esitamise tähtaega 31. oktoobrini 2020.

Analüüsist on välja võetud ettevõtted, kelle müügitulu oli puudulik või null, mis viitab asjaolule, et aasta jooksul pole ettevõttes majandustegevust toimunud. Mikroandmed selekteeriti vastavalt Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaator (EMTAK) hierarhiale, suuremate tegevusalade kaupa (https://www.rik.ee/sites/www.rik.ee/files/elfinder/article_files/emtak_2008_pdf_0.pdf). Olulisemad valdkonnad on jaotatud analüüsis väiksemateks tegevusaladeks, et saada sektorist parem pilt. Näiteks põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi valdkond on detailsemalt lahti kirjutatud. Samuti töötleva tööstuse valdkond, mis hõlmab endas nii toiduainete kui ka metalli ja muu tootmist.

Analüüsi käigus otsustas koostaja põhjalikumalt keskenduda valdkondadele, mis iseloomustavad maakonna ettevõtluskeskkonda ning kus paiknevad suuremad tööandjad:

1. põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük;
2. töötlev tööstus;
3. ehitus;
4. hulgi- ja jaekaubandus;
5. majutus ja toitlustus.

Eelnevalt nimetatud valdkondade esindajatel paluti kommenteerida 2019. aasta majanduskeskkonna seisu, et paremini mõista valdkonda iseloomustavaid näitajaid ja numbrilisi muutusi.

Võimaldamaks huvilistel teha enda soovile vastavaid päringuid, otsustas Sihtasutus Läänemaa töödelda mikroandmed makroandmeteks, kõrvaldades ettevõtete identifikaatorid. Töödeldud makroandmed leiab www.laanemaa.ee veebilehelt majandusanalüüsi dokumendi lehelt. Andmete kasutamisel palume viidata andmete algallikatele: Äriregistrile ja Sihtasutusele Läänemaa.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

1.
MAJANDUSE ÜLDNÄITAJAD

1. LÄÄNEMAA MAJANDUSE ÜLDNÄITAJAD AASTATEL 2015–2019

Läänemaa ettevõtete koguarv on aastatel 2015–2018 kasvanud, kuid alates 2018. aastast on arv langustrendis. 2019. aastal ettevõtete koguarv pisut tõusis, kuid 2016. aasta taset ei saavutatud (joonis 1). Kui 2018. aastal oli maakonnas 1542 aktiivset ettevõtet, siis 2019. aastaks oli see näitaja tõusnud 1553ni, ehk 11 ettevõtet rohkem kui aasta varem.

Valdkondade lõikes on ettevõtted jaotatud nende põhitegevuse alusel, lisategevusi pole joonisel 1 arvesse võetud. Algandmetes on eristatud ettevõtte müügitulu tema põhitegevuse ja kõrvaltegevuse alusel. Näiteks kui ettevõte x, kelle põhitegevuseks on märgitud majutuse pakkumine ning kõrvaltegevuseks muud lõbustus- ja vaba aja tegevused, siis selle ettevõtte x kõrvaltegevuste puhul võeti arvesse ainult müügitulu.

2019. aastal oli kõige enam aktiivseid ettevõtteid: 1. kutse-, teadus- ja tehnikaala; 2. hulgi- ja jaekaubanduse; 3. põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi ning 4. ehituse valdkondades. Vaadeldava perioodi lõikes on maakonnas kõige vähem ettevõtteid mäetööstuse, veevarustuse ja energeetika valdkonnas, mis omakorda on ettevõtete arvu poolest aastate jooksul olnud kõige stabiilsemad valdkonnad.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

1.1

ETTEVÕTETE ARV

Joonis 1. Ettevõtete arv Läänemaal valkondade lõikes, aastatel 2015–2019 (allikas: Äriregister).

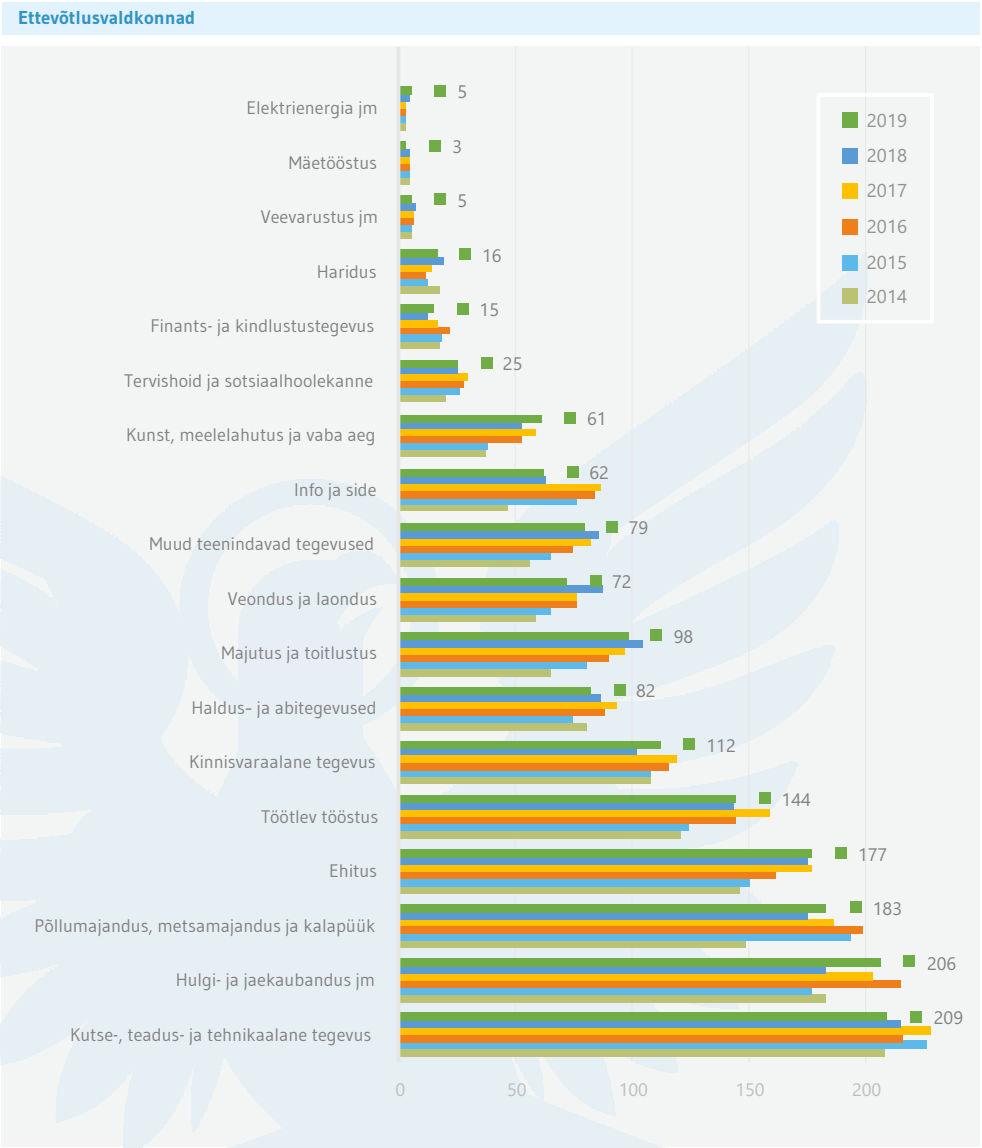

1.2

TÖÖTAJATE ARV

Läänemaal on aastate lõikes hõivatute arv kasvanud (joonis 2). Kõige suurem oli töötajate arv 2016. aastal, mille järel on see näitaja pisut langenud. Kui 2018. aastal oli maakonnas 4422 hõivatut, siis 2019. aastal oli sama näitaja 4413 ehk 9 töötajat vähem. Kõige enam hõivatuid oli 2019. aastal töötleva tööstuse (1688), hulgi- ja jaekaubanduse (605) ning ehituse (513) valdkonnas. Kõige vähem hõivatuid oli 2019. aastal hariduse (4) ja mäetööstuse (4) valdkonnas.

Joonis 2. ▶
Töötajate arv Läänemaa ettevõtetes valdkondade lõikes, aastatel 2015–2019 (allikas: Äriregister).

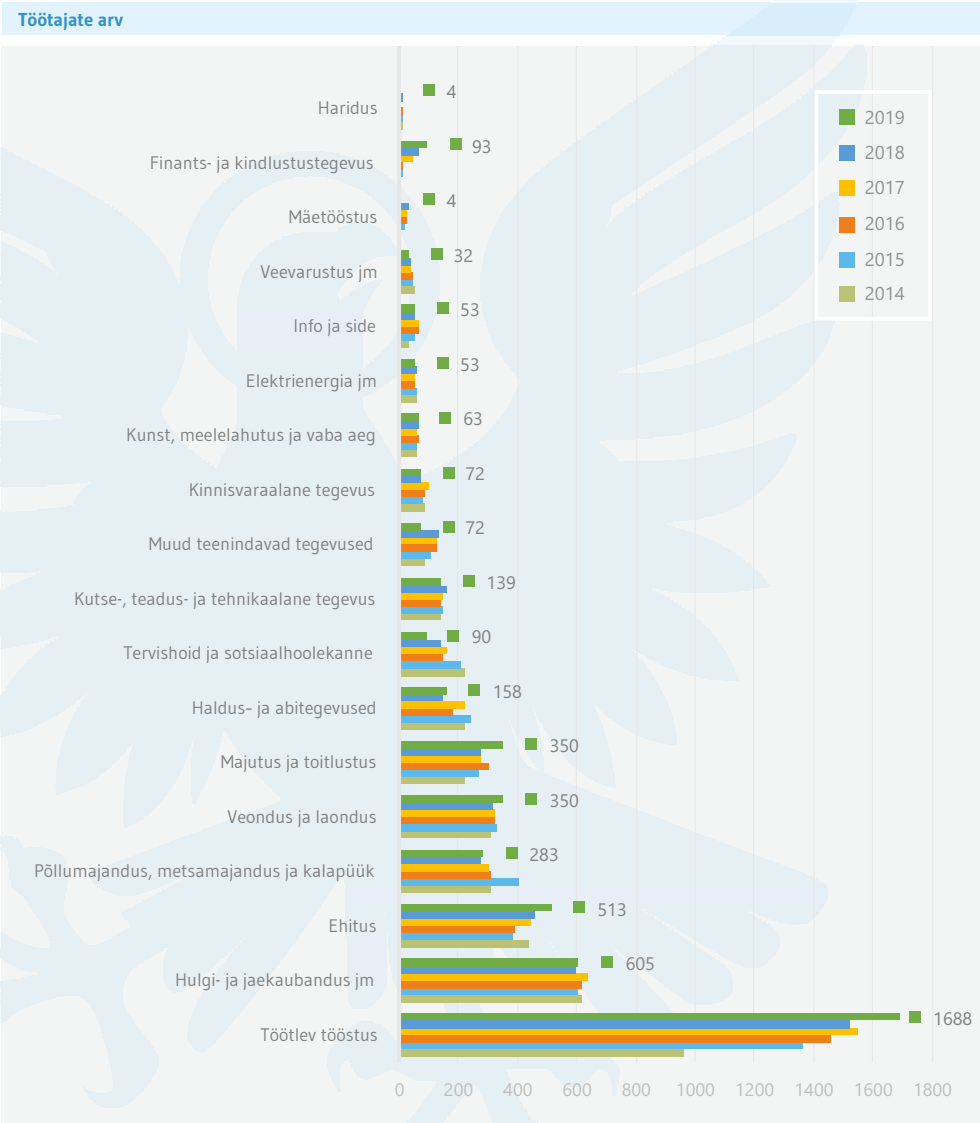

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

1.3
MÜÜGITULU

Müügitulu (joonis 3) on vaadeldava perioodi jooksul pidevalt kasvanud. 2019. aastal tõusis see viimase viie aasta kõrgemaile tasemele. Kui 2018. aastal oli maakonna ettevõtete müügitulu kokku 382,42 milj eurot, siis 2019. aastal oli see 396,61 milj eurot ehk 14,19 milj rohkem. 2019. aastal teeniti enim müügitulu töötleva tööstuse (129,06 milj eurot), hulgi- ja jaekaubanduse (92,23 milj eurot) ning ehituse (43,98 milj eurot) valdkondades. Kõige vähem müügitulu teeniti 2019. aastal hariduse (0,35 milj eurot) ja mäetööstuse (0,27 milj eurot) valdkonnas.

Joonis 3. ▶
Müügitulu valdkondade ja aastate lõikes (allikas: Äriregister).

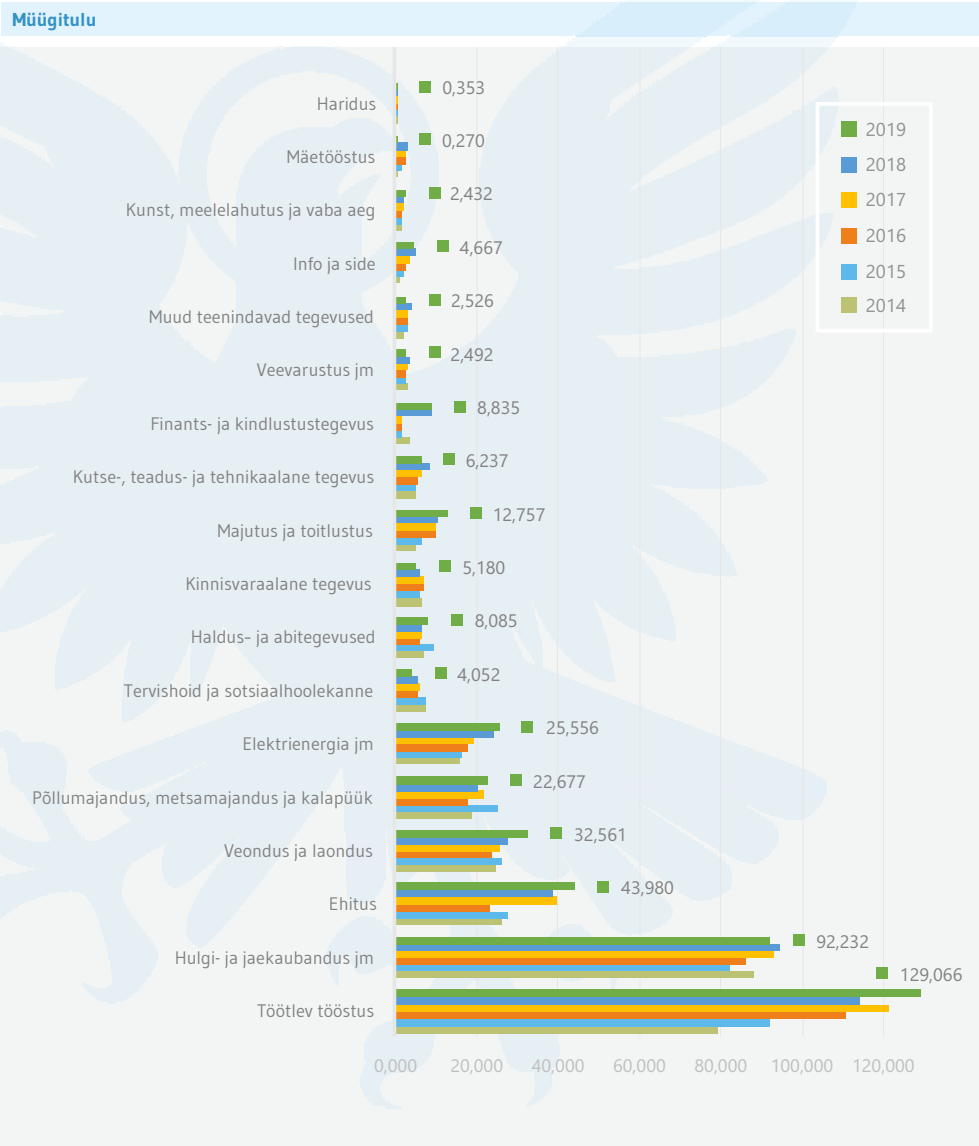

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

1.4

EKSPORT

Tabelis 1 on kajastatud 2019. aasta ekspordiandmed valdkonna ja riigi kaupa. Tabelis on näha, et kõige enam eksporditakse Läänemaal toodetud kaupasid ja teenuseid Soome, Rootsi ja Euroopa Liidu riikidesse (riik määramata) ja Norra.

Tabel 1. Ekspordimahud valdkonna ja riigi kaupa sadades tuhandetes eurodes, aastal 2019 (allikas: Äriregister).

Eksportriik	Ettevõtlusvaldkond								
	Ehitus	Elektri-energia, gaasi, auru ja kondits. õhuga varusta-mine	Finants- ja kind-lustus-tegevus	Haldus- ja abi-tegevused	Haridus	Hulgi- ja jae-kaubandus	Info ja side	Kinnisvara-alane tegevus	Kunst, meele-lahutus ja vaba aeg
Soome	31,90263	0,10194	0,1385	58,00481		139,48189		34,46593	7,24177
Rootsi	13,98809			4,57736		85,5377	0,71494	2,6688	0,6043
EL, riik määramata	0,3172			87,43275		9,89604	1,77764	0,01759	0,51911
Norra	2,45442	1,7367		2,78094		27,12993		0,5789	0,10233
Saksamaa	0,1076			0,15282		5,36877	0,44092	0,30087	0,09195
Prantsusmaa	0,45206	15,2952				5,44695	0,05	5,1484	
Omaan		14,24241				4,74747		4,74747	
Hispaania		8,70384				3,23794		2,90128	
Ukraina						29,02031			
Taani				0,80304		1,08353		0,8017	0,00134
Iisrael		4,6587				1,5529		1,5529	
Läti	0,08052			1,30363		5,40852	0,096	0,15129	0,02466
Leedu	0,028			1,36734		1,43333			0,56909
Korea Vabariik		2,4684				0,8228		0,8228	
Venemaa	0,0192			0,14719		0,18253			0,14719
Poola				0,00176		1,59822			
Kanada						0,56487			
Itaalia	0,043								
Šveits	0,034			0,57631		0,57631		0,00892	0,56739
Slovakkia			1,67493	0		0,21465			
Mujal nimetamata territooriumid		0,86049				0,28683		0,28683	
Iraan		0,69063				0,23021		0,23021	
Suurbritannia				0,07405	0,07	0,17455	0,105	0,10905	0,07
Ameerika Ühendriigid				0,20027		0,61732	0,10784		
Keenia						0,77699			
Moldova						1,43717		0	
Küpros		0,32229				0,10743		0,10743	
Bulgaaria	0,23522					0,23522			
Muu riik				0,07642		0,21035		0,00208	0,00134
Austria				0,0529		0,0529			0,0529
Tai				0,123		0,123			0,123
Holland				0,0259		0,0777			0,0259
Austraalia									
Rumeenia				0,0948		0,0948			0,0948
Ungari	0,0305					0,2			
Saint Vincent ja Grenadiinid				0,06245		0,1249			
Liibanon						0,1188			
Portugal				0,0675		0,0675			0,0675
Island									
Tšehhi	0,026								
Belgia									
India						0,03936			
Hongkong									
Sloveenia				-0,0025		-0,0025			-0,0025
KOKKU	**49,71844**	**49,0806**	**1,81343**	**157,92274**	**0,07**	**328,27719**	**3,29234**	**54,90245**	**10,30207**

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

1.4
EKSPORT

Kõige enam ekspordivad töötleva tööstuse, hulgi- ja jaekaubanduse ning veonduse ja laonduse ettevõtted. 2019. aastal eksporditi Läänemaalt välisriikidesse 225 milj euro väärtuses.

Eksportriik	Ettevõtlusvaldkond							
	Kutse-, teadus- ja tehnika-alane tegevus	Majutus ja toitlustus	Muud teenin-davad tegevused	Põllu-majandus, metsa-majandus ja kala-püük	Tervishoid ja sotsiaal-hoole-kanne	Töötlev tööstus	Veondus ja laondus	Kokku
Soome	108,59839	24,52364	28,33837	4,31021	11,76067	339,97466	54,85369	**843,99068**
Rootsi	70,88313	1,91965	1,43885		0,64945	369,60253	5,11534	**557,70014**
EL, riik määramata	0,03	1,21818	8,50266		0,54864	29,03217	160,74765	**300,03963**
Norra	3,58771	0,1642				108,9893	6,71968	**154,24411**
Saksamaa	4,86905	0,40694	0,1239	0,10043	0,06195	56,82739	0,23042	**69,08301**
Prantsusmaa	0,28865	0,0011		0,45206		23,06046	10,1968	**60,39168**
Omaan						18,98988	9,49494	**52,22217**
Hispaania						13,60726	5,80256	**34,25288**
Ukraina			0,07676				0,49808	**29,59515**
Taani	0,27673	2,4051				12,59826	0,8254	**18,7951**
Iisrael						6,2116	3,1058	**17,0819**
Läti	1,16141		0,08601			6,90057	1,58321	**16,79582**
Leedu	0,2863					2,0813	3,53445	**9,36162**
Korea Vabariik						3,2912	1,6456	**9,0508**
Venemaa	0,3148	0,36506	0,4004		0,18253	0,0384	7,24217	**9,03947**
Poola	0,3262			0,0162		4,7872	0,02639	**6,75597**
Kanada	0,56487					3,84036		**4,9701**
Itaalia						4,36386	0,043	**4,44986**
Šveits	0,97024	0,02676				1,40562	0,04292	**4,20847**
Slovakkia	0,21465					1,07325	0,343	**3,52048**
Mujal nimetamata territooriumid						1,14732	0,57366	**3,15513**
Iraan						0,92084	0,46042	**2,53231**
Suurbritannia	0,1705	0,22215			0,07	0,5025	0,07405	**1,64185**
Ameerika Ühendriigid	0,41705					0,2562		**1,61109**
Keenia	0,77699							**1,55398**
Moldova								**1,43717**
Küpros						0,42972	0,21486	**1,18173**
Bulgaaria						0,39733		**0,86777**
Muu riik		0,02816	0,03154		0,01096	0,19493	0,14942	**0,7052**
Austria		0,04882		0,04882		0,4003		**0,65664**
Tai								**0,369**
Holland						0,0518	0,15063	**0,33193**
Austraalia						0,28907		**0,28907**
Rumeenia								**0,2844**
Ungari							0,0305	**0,261**
Saint Vincent ja Grenadiinid	0,06245							**0,2498**
Liibanon	0,1188							**0,2376**
Portugal								**0,2025**
Island						0,20033		**0,20033**
Tšehhi						0,10379	0,026	**0,15579**
Belgia						0,04254		**0,04254**
India								**0,03936**
Hongkong						0,00758		**0,00758**
Sloveenia								**-0,0075**
KOKKU	**193,91792**	**31,32976**	**38,99849**	**4,92772**	**13,2842**	**1011,61952**	**273,73064**	

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

1.5
ÄRIKASUM

Ärikasumi puhul on arvesse võetud nii kasum kui ka kahjum. Algtabelis on kahjum märgitud miinusega ja kasum plussiga ning nende summa kajastub joonisel 4. 2019. aastal on ärikasum 28,13 milj eurot ning võrreldes 2018. aastaga on see pisut kasvanud – 0,6 milj euro võrra. Vaadeldava perioodi jooksul teeniti kõige enam kasumit 2016. aastal. Kõige kasumlikumad valdkonnad maakonnas olid 2019. aastal hulgi- ja jaekaubandus (7,29 milj eurot), töötlev tööstus (5,28 milj eurot) ning põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük (3,69 milj eurot). Hulgi- ja jaekaubandus oli 2019. aastal ainuke valdkond, kus kasum kerkis varasema perioodiga võrreldes kõrgeimale tasemele. Aastate lõikes on vähem kasumit teeninud valdkonnad: haridus, kunst, meelelahutus ja vaba aeg ning mäetööstus. Jooniselt 4 on näha, et 2019. aastal teenisid kahjumit veevarustuse ja mäetöötuse valdkonnad.

Joonis 4. Ärikasum valdkondade ja aastate lõikes (allikas: Äriregister).

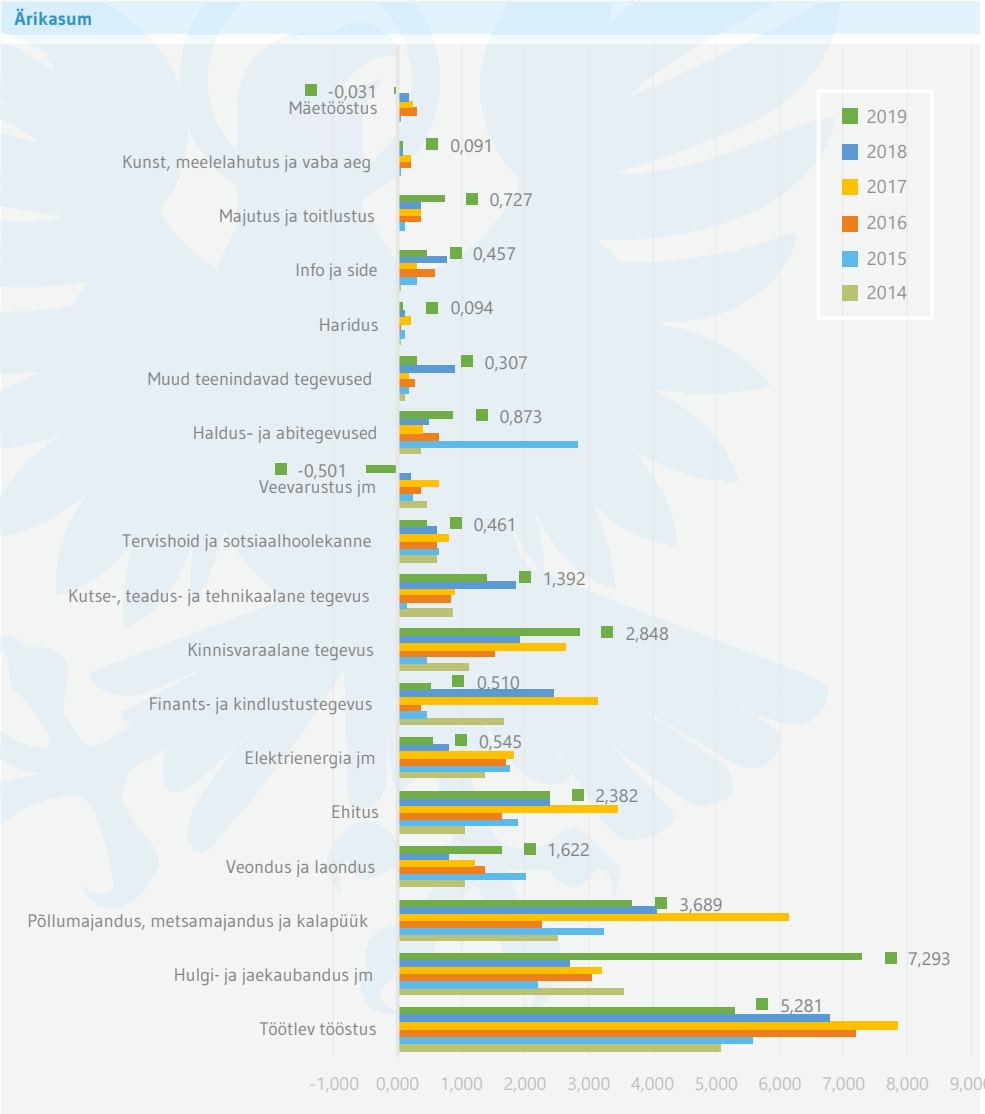

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

1.6 ARUANDEAASTA ÄRIKASUM

Joonisel 5 on kajastatud aruandeaasta ärikasum/kahjum valdkondade ja aastate lõikes. Jooniselt 5 nähtub, et 2019. aasta pole varasemate aastatega võrreldes nii kasumlik olnud. Näiteks kui 2018. aastal deklareeriti aruandeaasta kasumiks 85 milj eurot, siis 2019. aastal oli see 28,95 milj eurot, vähenedes 56 milj euro võrra. 2019. aastal olid kõige kasumlikumad hulgi- ja jaekaubandus (7,83 milj eurot), töötlev tööstus (4,51 milj eurot) ja kinnisvaraalane tegevus (4,22 milj eurot). Kahjumit teeniti 2019. aastal mäetööstuse (-0,03 milj eurot) ja muude teenindavate tegevuste (-0,5 milj eurot) valdkonnas. Analüüsitava perioodi vältel on kasumlikumad valdkonnad olnud: töötlev tööstus, hulgi- ja jaekaubandus ning põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük.

Joonis 5. Aruandeaasta ärikasum (miljonites eurodes) valdkondade ja aastate lõikes (allikas: Äriregister).

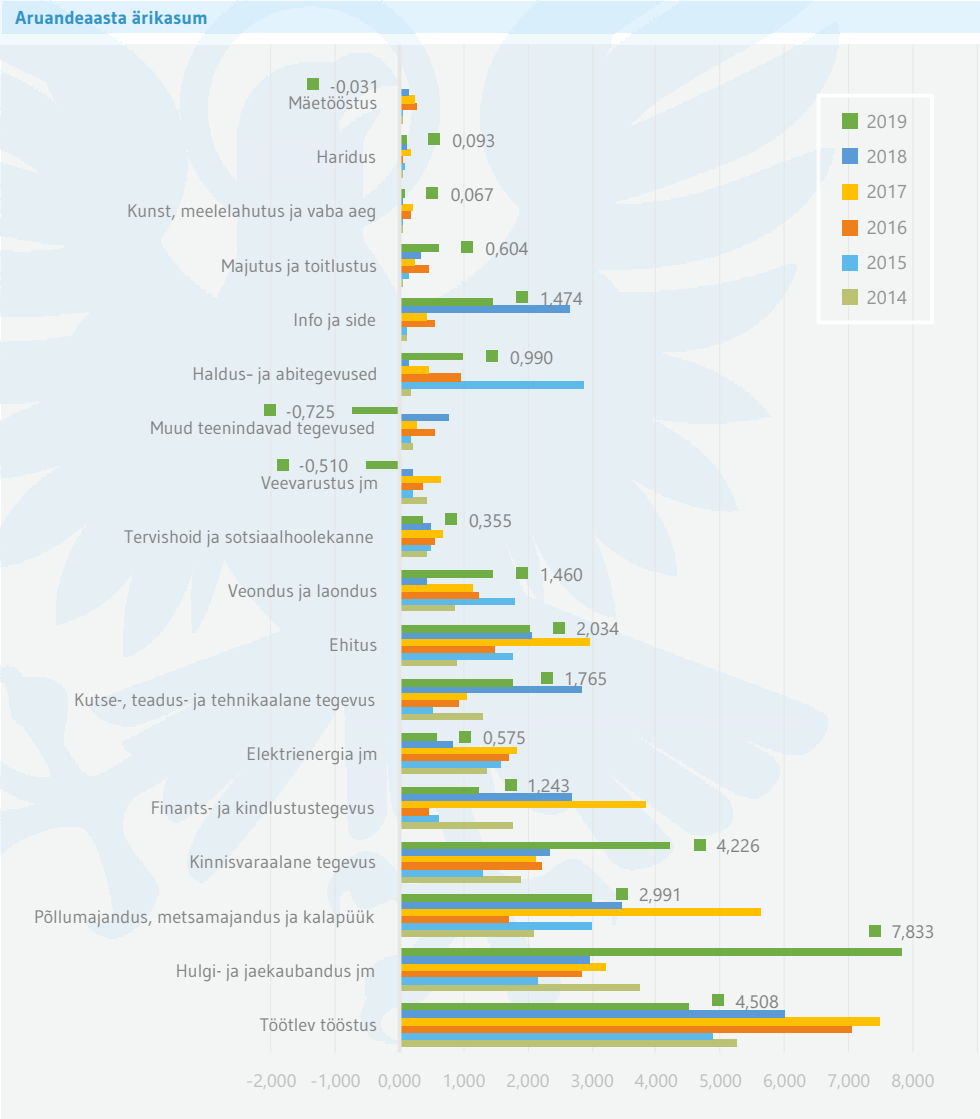

1.7

TÖÖJÕUKULUD

Tööjõukulud on vaadeldavate aastate ja valdkondade lõikes kasvanud, mis tähendab, et töötajate palgad on kasvanud (joonis 6). Kui 2018. aastal moodustasid maakonna tööjõukulud 72,19 milj eurot, siis 2019. aastal oli see 80,8 milj eurot ehk 8 milj rohkem. Kõige suuremad tööjõukulud on töötleva tööstuse (30,4 milj eurot), hulgi- ja jaekaubanduse (10,32 milj eurot) ning ehituse (10,04 milj eurot) valdkonnas ja seda võib seostada joonise 2 ehk töötajate arvuga valdkonnas. Valdkonnas, kus on palju töötajaid, on ka suured tööjõukulud. Kõige vähem töötajaid ning madalamaid tööjõukulud on hariduse (0,05 milj eurot) ja mäetööstuse (0,06 milj eurot) valdkonnas.

Joonis 6. ▶
Tööjõukulud valdkondade ja aastate lõikes (allikas: Äriregister).

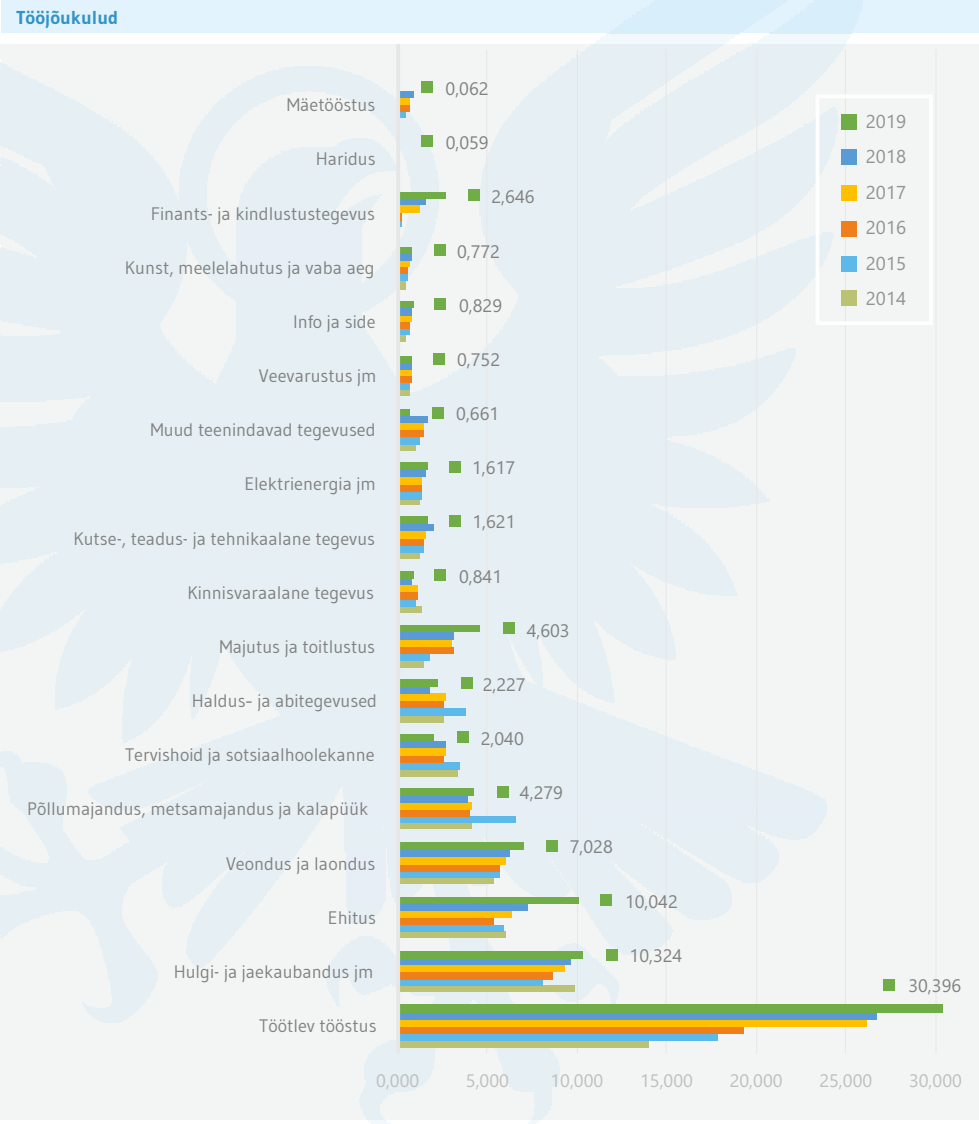

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

1.8

BRUTOPALK

Tabelis 2 on välja toodud maakonna brutopalga statistika 2018. ja 2019. aastal, mida on kogunud Statistikaamet. Tabelis 1 on näha, et 2019. aastal on keskmine brutopalk pigem kasvanud, madalaim oli see I ja II kvartalis. Keskmine kuutööjõukulu töötaja ja tööjõukulu tunnis on kvartalite lõikes kasvanud.

Tabel 2. Läänemaa brutopalga (eurodes) statistika 2018. ja 2019. aastal (allikas: Statistikaamet).

Brutopalga statistika	2018	2019	2019			
			I kvartal	II kvartal	III kvartal	IV kvartal
Keskmine brutokuupalk	1134	1274	1199	1264	1273	1353
Keskmise brutokuupalga muutus võrreldes eelmise perioodiga	-	-	12,9	11,6	16,2	8,2
Keskmine kuutööjõukulu töötaja kohta	1531	1709	1608	1695	1709	1815
Keskmine brutotunnipalk	6,52	7,55	7,36	7,46	7,52	7,81
Täistööajaga töötaja keskmine brutotunnipalk	6,59	7,65	7,47	7,56	7,61	7,91
Osalise tööajaga töötaja keskmine brutotunnipalk	5,57	6,30	6,13	6,25	6,00	6,67
Keskmine tööjõukulu tunnis	9,94	11,03	10,32	10,77	11,66	11,33
Töötatud tunnid ühe töötaja kohta	462	465	156	157	147	160

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

1.9

LISANDVÄÄRTUS

Edukuse mõõtmise üheks indikaatoriks on tootlikkus, mis iseloomustab edukust, konkurentsivõimet ja ka rikkust. Tootlikkus on lai mõiste ja et seda selgitada, jagatakse tootlikkus kaheks: tõhususeks ja mõjususeks. Tõhusus (ingl *effectiveness*) näitab, kas me teeme õigeid asju, ja mõjusus (ingl *efficiency*), kas teeme asju õigesti. Ettevõtte kõige üldisemal tasemel mõõdetakse kaudselt nii mõjusust kui ka tõhusust koos, mille üheks kõige üldisemaks arvväärtuseks on ettevõtte lisandväärtus ja lisandväärtus töötaja kohta ehk tööviljakus. Lisandväärtus töötaja kohta e tööviljakus avaldub järgmisest valemist:

$$\text{Lisandväärtus töötaja kohta} = \frac{\text{(Ärikasum + Tööjõu kulud + Amortisatsioon)}}{\text{Töötajate arv}}$$

Lihtsustatult öeldes koosneb lisandväärtus ettevõtte kasumist ning makstud palkadest ja maksudest.

Joonis 7. Lisandväärtus valdkondade ja aastate lõikes (allikas: Äriregister).

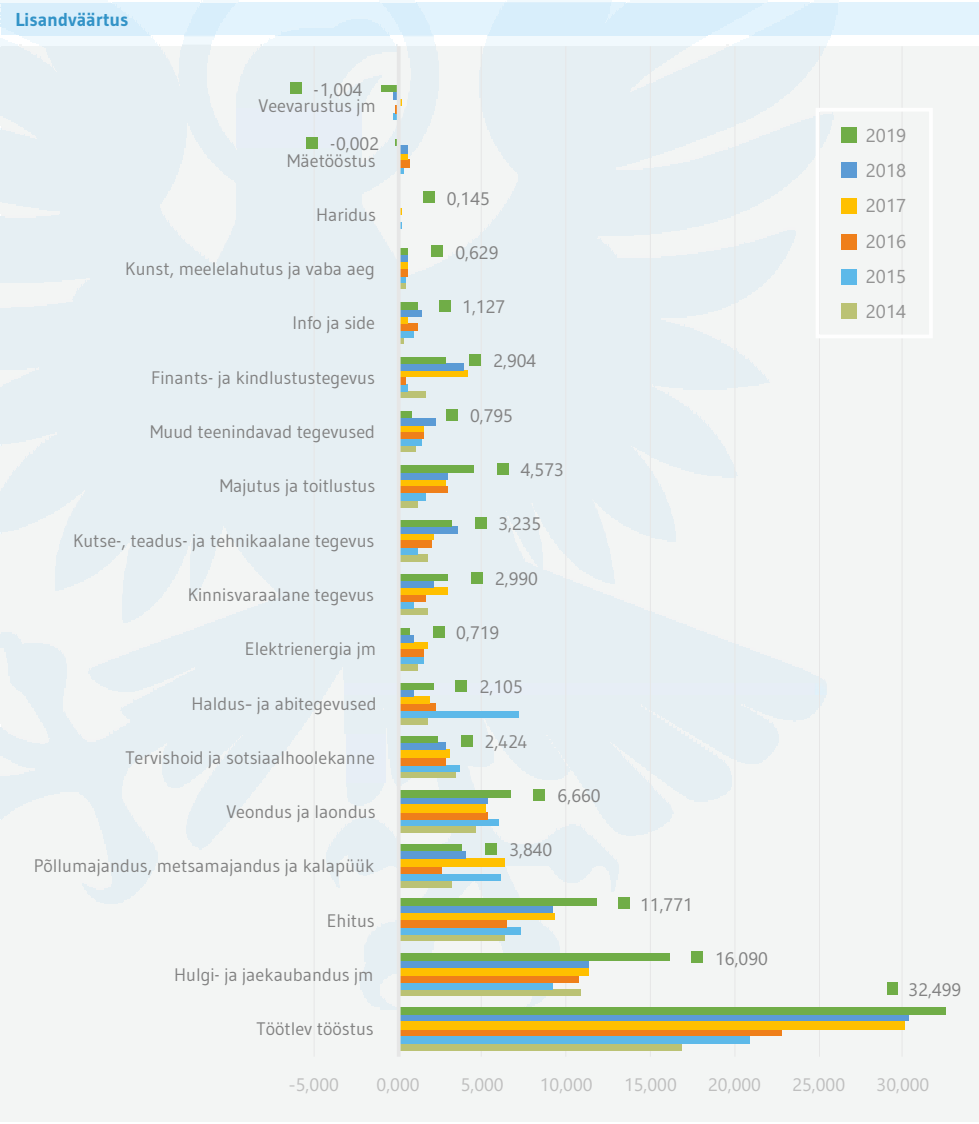

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

1.10
LISANDVÄÄRTUS TÖÖTAJA KOHTA

Lisandväärtus on maakonnas aastate jooksul järjepidevalt kasvanud. 2018. aastal loodi lisandväärtust 82,4 milj euro väärtuses ning 2019. aastal 91,5 milj väärtuses. Lisandväärtust on aastate lõikes Lääne maakonnas loodud enim töötleva tööstuse, hulgi- ja jaekaubanduse ja ehituse valdkonnas (joonis 7). Kõige vähem lisandväärtust pakutakse hariduse, veevarustuse ning mäetööstuse sektoris.

Vaadates loodud lisandväärtust töötaja kohta (joonis 8), loodi 2019. aastal seda enim finants ja kindlustustegevuse (0,03 milj eurot), hariduse (0,03 milj eurot) ja kinnisvaraalase tegevuse (0,02 milj eurot) valdkonnas. Väiksem lisandväärtus teeniti 2019. aastal veevarustuse (-0,03 milj eurot), kunsti, meelelahutuse ja vaba aja (0,01 milj eurot) ning majutuse ja toitlustuse (0,01 milj eurot) valdkonnas.

Joonis 8. ▶
Lisandväärtus töötaja kohta valdkondade ja aastate lõikes (allikas: Äriregister).

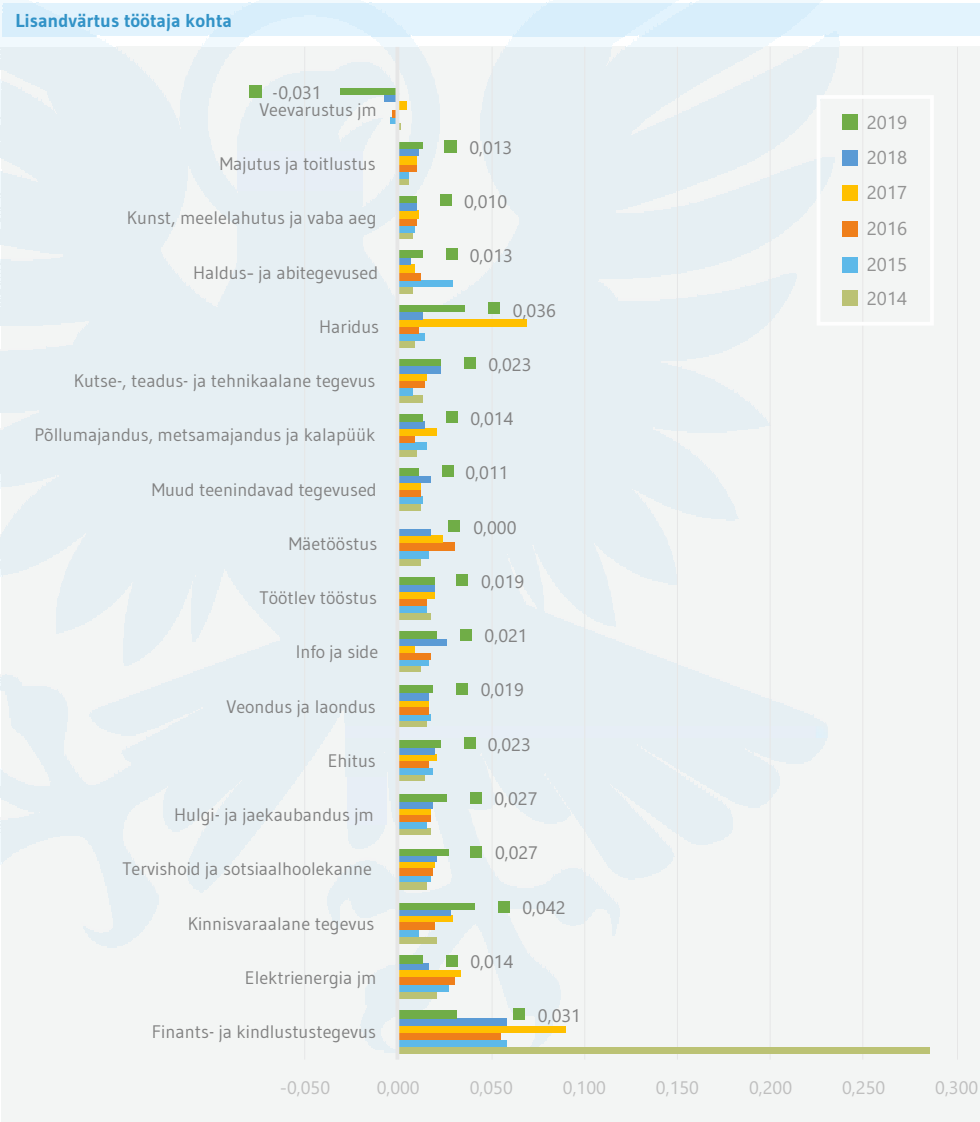

1.11

ETTEVÕTETE NÄITAJAD OMAVALITSUSTE KAUPA

Tabelis 3 on kajastatud ettevõtete näitajad Läänemaa omavalitsuste kaupa. Peamine osa ettevõtetest on registreeritud Haapsalu linna. Kõige vähem ettevõtteid on registreeritud Vormsi saarele ning see on seotud saare väiksusega, ühendatavusega mandriga (transport, logistika) ning elanike vähese arvuga. Lääne-Nigula vallas on ainuke valdkond, milles on rohkem ettevõtteid esindatud kui Haapsalu linnas, põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi valdkond. See asjaolu on seletatav sellega, et Lääne-Nigula vallas on enim hajaasustatud külasid, kus on võimalik harrastada põllupidamist ning valda jääb ka suur osa sadamatest, kus saavad toimetada kalandusega tegelevad ettevõtted. Samuti on hõivatuid Haapsalu linnas rohkem kui muudes Läänemaa omavalitsustes ning sellega seonduvalt on ka tööjõukulud Haapsalus suuremad kui mujal omavalitsustes. Ainukene valdkond, mis on esindatud ainult Haapsalu linnas, on veevarustus. Kõige rohkem müügitulu teenitakse Haapsalu linna ettevõtetes, välja arvatud põllumajanduse valdkond, mis on ülekaalus Lääne-Nigula vallas. Lääne-Nigula valla ettevõtetel on suurim ärikasum hariduse, info ja side, kunsti, meelelahutuse ja vaba aja, mäetööstuse, töötleva tööstuse ning põllumajanduse valdkonnas, teistes valdkondades teenitakse suurim ärikasum Haapsalu linna ettevõtetes.

Tabel 3. Ettevõtete näitajad omavalitsuste kaupa 2019. aastal (allikas: Äriregister).

Ettevõtlusvaldkond	Omavalitsus	Ettevõtete arv	Töötajate arv	Müügitulu	Tööjõukulud	Ärikasum/kahjum
Ehitus	Haapsalu	123	389	37,428	7,574	1,710
	Lääne-Nigula	49	122	6,210	2,416	0,592
	Vormsi	5	2	0,342	0,052	0,080
	Kokku	**177**	**513**	**43,980**	**10,042**	**2,382**
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	Haapsalu	1	37	24,522	1,241	0,593
	Lääne-Nigula	4	16	1,034	0,376	-0,048
	Kokku	**5**	**53**	**25,556**	**1,617**	**0,545**
Finants- ja kindlustustegevus	Haapsalu	14	93	8,835	2,646	0,510
	Lääne-Nigula	1	0	0,000	0,000	0,000
	Kokku	**14**	**7**	**1,488**	**0,118**	**0,604**
Haldus- ja abitegevused	Haapsalu	50	128	4,173	1,891	0,705
	Lääne-Nigula	28	16	2,469	0,246	0,014
	Vormsi	4	14	1,444	0,090	0,154
	Kokku	**82**	**158**	**8,085**	**2,227**	**0,873**
Haridus	Haapsalu	11	4	0,202	0,043	0,041
	Lääne-Nigula	4	0	0,104	0,008	0,045
	Vormsi	1	0	0,047	0,008	0,008
	Kokku	**16**	**4**	**0,353**	**0,059**	**0,094**
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	Haapsalu	155	527	78,578	9,041	6,017
	Lääne-Nigula	45	71	13,032	1,192	1,275
	Vormsi	6	7	0,623	0,091	0,001
	Kokku	**206**	**605**	**92,232**	**10,324**	7,293
Info ja side	Haapsalu	46	39	3,439	0,545	0,218
	Lääne-Nigula	11	11	0,915	0,220	0,362
	Vormsi	5	3	0,313	0,064	-0,124
	Kokku	**62**	**53**	**4,667**	**0,829**	**0,457**

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

Ettevõtlusvaldkond	Omavalitsus	Ettevõtete arv	Töötajate arv	Müügitulu	Tööjõukulud	Ärikasum/kahjum
Kinnisvaraalane tegevus	Haapsalu	81	55	3,830	0,654	1,882
	Lääne-Nigula	27	17	1,285	0,187	0,907
	Vormsi	4	0	0,065	0,000	0,059
	Kokku	**112**	**72**	**5,180**	**0,841**	**2,848**
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	Haapsalu	40	56	2,165	0,737	0,033
	Lääne-Nigula	19	7	0,215	0,035	0,051
	Vormsi	2	0	0,052	0,000	0,007
	Kokku	**61**	**63**	**2,432**	**0,772**	**0,091**
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	Haapsalu	147	98	4,285	1,237	1,017
	Lääne-Nigula	52	34	1,309	0,317	0,235
	Vormsi	10	7	0,643	0,068	0,140
	Kokku	**209**	**139**	**6,237**	**1,621**	**1,392**
Majutus ja toitlustus	Haapsalu	66	272	9,942	3,736	0,585
	Lääne-Nigula	25	70	2,550	0,808	0,149
	Vormsi	7	8	0,265	0,060	-0,007
	Kokku	**98**	**350**	**12,757**	**4,603**	**0,727**
Muud teenindavad tegevused	Haapsalu	51	50	2,087	0,498	0,300
	Lääne-Nigula	26	20	0,421	0,149	0,015
	Vormsi	2	2	0,018	0,015	-0,008
	Kokku	**79**	**72**	**2,526**	**0,661**	**0,307**
Mäetööstus	Haapsalu	1	2	0,043	0,023	0,000
	Lääne-Nigula	2	2	0,227	0,039	-0,032
	Kokku	**3**	**4**	**0,270**	**0,062**	**-0,031**
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	Haapsalu	51	55	2,625	0,869	0,473
	Lääne-Nigula	124	217	19,070	3,260	3,062
	Vormsi	8	11	0,982	0,150	0,153
	Kokku	**183**	**283**	**22,677**	**4,279**	**3,689**
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	Haapsalu	19	63	3,429	1,635	0,514
	Lääne-Nigula	5	27	0,598	0,405	-0,059
	Vormsi	1	0	0,026	0,000	0,005
	Kokku	**25**	**90**	**4,052**	**2,040**	**0,461**
Töötlev tööstus	Haapsalu	98	998	68,878	20,892	1,923
	Lääne-Nigula	42	564	60,080	9,482	3,394
	Vormsi	3	2	0,063	0,014	-0,036
	Kokku	**143**	**1564**	**129,022**	**30,388**	**5,281**
Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	Haapsalu	5	32	2,492	0,752	-0,501
Veondus ja laondus	Haapsalu	35	240	19,860	5,026	0,895
	Lääne-Nigula	34	109	12,613	1,985	0,725
	Vormsi	3	1	0,089	0,017	0,002
	Kokku	**72**	**350**	**32,561**	**7,028**	**1,622**
Kokku		**1553**	**4413**	**396,613**	**78,272**	**28,134**

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

2. LÄÄNEMAA MAJANDUS-VALDKONDADE NÄITAJAD AASTATEL 2015–2019

2.1 EHITUS

Ehituse valdkond hõlmab hoonete ja rajatiste üld- ja eriehitust, sh uusehituse, juurde- ja ümberehituse, remondi, kokkupandavate hoonete jt ehitiste montaaži ehitusplatsil ning ajutiste ehitiste püstitamise. Üldehitus on terviklike hoonete (nt elamud, büroohooned, laohooned, talu- ja loomakasvatushooned jm elu-, ühiskondlikud või tootmishooned) ning rajatiste ehitus (nt kiir- ja maanteed, tänavad, sillad, tunnelid, raudteed, lennuväljad, sadamad jm vesiehitised, niisutus- ja kanalisatsioonisüsteemid, torujuhtmed, elektriliinid jm tehnorajatised, spordirajatised jne). Üldehitustöid tehakse kas oma kulul, projektijuhtimise või peatöövõtu korras. Osa töödest või kogu ehitustöö võib tellida alltöövõtjatelt. Lisaks liigitatakse siia üksus, kes kannab üldvastutust ehitise valmimise eest. Ehituse alla kuulub ka hoonete ja rajatiste remont. Ehituse alla kuulub ka hoonete ja rajatiste ehitusprojektide arendus, st rahaliste, tehniliste ja materiaalsete vahendite koondamine kinnisvaraprojekti edasise müügi eesmärgil. Kui ehitusprojekti arendus toimub mitte müügi, vaid ehitise edasise kasutamise eesmärgil (nt ruumide väljaüürimine või tootmine), siis liigitatakse üksus vastavalt tegevusele (nt kinnisvara või töötleva tööstuse alla).

Tabel 4. Ehitusvaldkonna üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2015–2019 lõikes (allikas: Äriregister).

Ehitus	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtteid	132	134	143	152	148	177
Töötajaid	414	354	369	403	414	513
Müügitulu	25,323	24,990	22,146	38,434	36,824	43,980
Omakapital	6,897	6,985	7,343	8,606	7,882	9,960
Tööjõukulud	5,726	5,253	5,180	6,132	6,860	10,042
Lisandväärtus	7,276	7,274	6,998	10,021	9,625	11,771
Lisandväärtus töötaja kohta	0,018	0,021	0,019	0,025	0,065	0,023

Joonis 9. Ehitusvaldkonna üldnäitajate graafiline visualiseering (Äriregister).

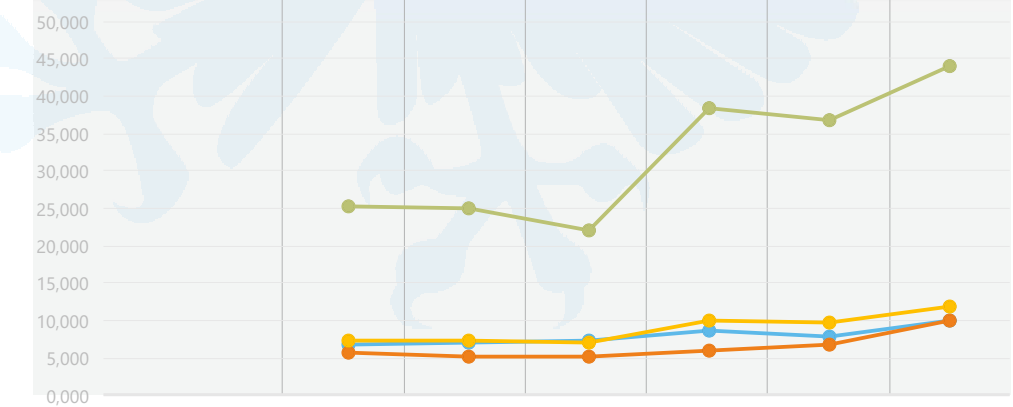

2.1 EHITUS

Ehitusvaldkond on üks peamistest tegevusaladest Läänemaal. Aastatel 2015–2019 on ettevõtete arv sektoris järjepidevalt kasvanud nagu ülejäänud muud valdkonna näitajad (tabel 4), väike langus on toimunud 2016. ja 2018. aastal müügitulus, tööjõukuludes ja lisandväärtuses. Jooniselt 9 on näha, et näitajad on üldiselt kasvanud viie aasta jooksul pigem stabiilselt. Võrreldes aasta varasemaga on 2019. aastal müügitulu kasvanud 7,2 milj eurot, kasvanud on ka tööjõukulud (3,2 milj eurot) ja lisandväärtus (2,15 milj eurot). Samas lisandväärtus töötaja kohta on varasema aastaga võrreldes langenud.

2019. aastal olid suurimad tööandjad ehitussektoris **Lääne Teed OÜ** (26 töötajat), **OÜ Ehto** (18 töötajat) ja **OÜ Mentor-T** (17 töötajat). Müügitulu poolest olid edukamaid **Lääne Teed OÜ**, **OÜ Ehto** ja **Raudviu OÜ**.

2.2 ELEKTRIENERGIA, GAASI, AURU JA KONDITSIONEERITUD ÕHUGA VARUSTAMINE

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaator (EMTAK) hierarhia kohaselt hõlmab see valdkond elektrienergia, maagaasi, auru, kuuma vee jms edastamist ja jaotamist vastava püsiinfrastruktuuri (püsivõrgu/torustiku) kaudu. Jaotusvõrgu mõõtmed/ulatus ei ole määrav: siia kuulub nii tööstusüksuste kui ka korterelamute varustamine elektri, gaasi, auru ja kuuma veega, k.a konditsioneeritud õhuga. Seega hõlmab valdkond elektrienergiat või gaasi tootvate, kontrollivate ja jaotavate elektrienergia- ja gaasiettevõtete tegevust.

Läänemaal tegutsevate ettevõtete arv selles valdkonnas on aastate lõikes olnud minimaalne, kuid stabiilne (joonis 10). 2019. aastal on lisandunud üks uus ettevõte. Töötajate arv on energeetika valdkonnas 2014. aastast stabiilselt langenud – kui 2014. aastal oli valdkonnas 61 töötajat, siis 2019. aastal 53 töötajat. Muud näitajad, nagu müügitulu, omakapital ja tööjõukulud, on pigem kasvanud (tabel 5). Lisandväärtus ja lisandväärtus töötaja kohta on kasvanud 2017. aastani ning 2019. aastal on need näitajad saavutanud madalaimad tulemused vaadeldava perioodi jooksul. Võrreldes varasema aastaga on 2019. aastal lisandväärtus langenud 3 milj eurot.

Energeetika valdkonnas olid 2019. aastal suurimad tööandjad **Imatra Elekter AS** (37 töötajat) ning **AS Lääne-Nigula Varahaldus** (12 töötajat). Kõige edukam ettevõte müügitulu poolest oli **Imatra Elekter AS**.

Tabel 5. Energeetika valdkonna üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2019 lõikes (allikas: Äriregister).

Energia	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtteid	3	3	3	3	4	5
Töötajaid	61	58	52	52	56	53
Müügitulu	15,992	16,107	18,017	19,173	24,115	25,556
Omakapital	24,165	25,655	27,414	29,281	30,275	31,033
Tööjõukulud	1,210	1,285	1,277	1,366	1,536	1,617
Lisandväärtus	3,928	4,495	4,368	4,562	3,756	0,719
Lisandväärtus töötaja kohta	0,064	0,021	0,084	0,088	0,939	0,014

Joonis 10. Energeetika valdkonna üldnäitajate graafiline visualiseering (allikas: Äriregister).

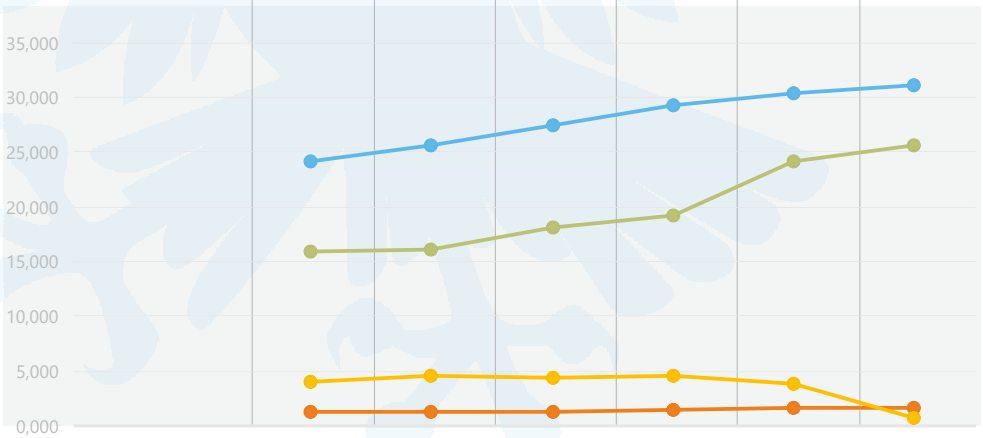

2.3

FINANTS- JA KINDLUSTUSTEGEVUS

Finants- ja kindlustustegevuse valdkond hõlmab finantsteenuste osutamist, kindlustust, edasikindlustust, pensionifonde ning finantstegevust toetavaid tegevusi. Siia kuulub finantsvarade valdus, st valdusfirmade ning kontsernide, fondide jms finantsüksuste tegevus.

Siinkohal tuleb märkida, et andmed ei sisalda Swedbank´i, SEB jne rahvusvaliste jt üleriigiliste pankade, kindlustuskontorite andmeid, kelle kontorid tegutsevad Läänemaal. Finants- ja kindlustustegevuse valdkonna ettevõtteid on maakonnas üsna vähe ning nende arv on aastate lõikes muutunud 8 ühiku raames. Kõige rohkem oli selles valdkonnas ettevõtteid 2016. aastal ning kõige vähem 2018. aastal (tabel 6). Kui ettevõtete arv on pigem vähenenud, siis töötajate arv on valdkonnas kasvanud 2018. aastal ning seda eelkõige maakonna oma panga Holm Bank AS loomisega. 2019. aastal on töötajate arv valdkonnas tõusnud rekordtasemele – 93 töötajat. Müügitulu, omakapital, tööjõukulu ja lisandväärus (joonis 11) on 2018. aastani olnud stabiilsed ja siis hüppeliselt kasvanud. Võrreldes aasta varasemaga kahanes 2019. aastal omakapital, lisandväärtus ja lisandväärtus töötaja kohta. Vaadeldava perioodi jooksul teeniti suurim müügitulu 2019. aastal ning samal aastal olid ka tööjõukulud suurimad. Lisandväärtus ning lisandväärtus töötaja kohta olid vaadeldava perioodi jooksul kõrgeimad 2018. aastal.

2019. aastal oli suurim tööandja finants- ja kindlustustegevuse sektoris **AS Holm Bank** (86 töötajat), mis oli ka müügitulu poolest edukaim.

Tabel 6. Finants- ja kindlustustegevuse üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2019 lõikes (allikas: Äriregister).

Finants ja kindlustus	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtteid	13	16	20	16	12	15
Töötajaid	5	8	9	5	67	93
Müügitulu	2,664	1,668	1,369	1,396	8,817	8,835
Omakapital	3,087	14,066	14,513	15,706	32,824	18,315
Tööjõukulud	0,147	0,147	0,156	0,132	1,595	2,646
Lisandväärtus	0,733	0,733	0,508	0,498	4,180	2,904
Lisandväärtus töötaja kohta	0,021	0,092	0,056	0,100	0,348	0,031

Joonis 11. Finants- ja kindlustustegevuse üldnäitajate graafiline visualiseering (allikas: Äriregister).

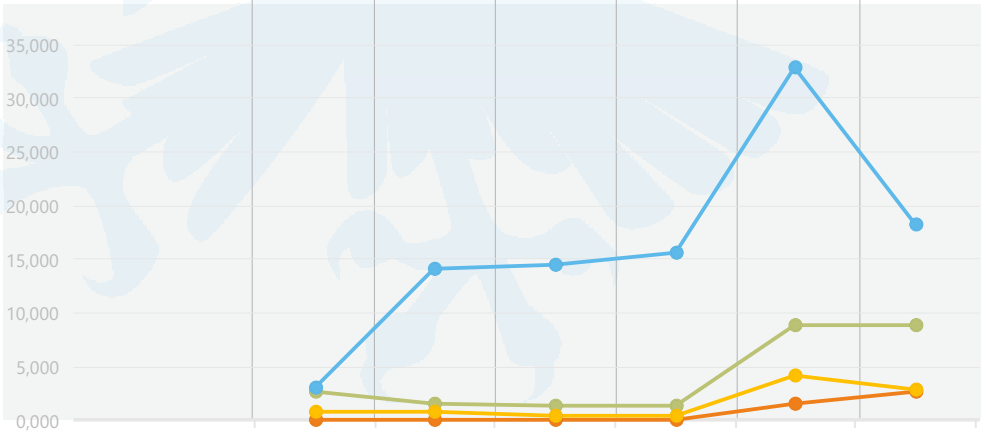

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

2.4 HALDUS- JA ABITEGEVUSED

Haldus- ja abitegevused valdkond hõlmab üksuseid, mis osutavad mitmesuguseid majandustegevust (ettevõtlust) toetavaid teenuseid. Haldus- ja abitegevused erinevad kutse-, teadus- ja tehnikaalase valdkonna tegevustest, sest nende esmane eesmärk ei ole erialateadmiste edastamine.

Haldus- ja abitegevused on keskmise esindatusega valdkond Lääne maakonnas, mille ettevõtjad on oma põhitegevusalaks märkinud. Ettevõtete arv selles valdkonnas on aastate jooksul stabiilselt kasvanud (tabel 7). Kui 2018. aastal oli valdkonnas 74 ettevõtet, siis 2019. aastal 82. Töötajate arv oli suurim 2017. ja 2015. aastal ning suurim langus leidis aset 2018. aastal, kui töötajate arv valdkonnas vähenes 71 võrra. 2019. aastal on töötajate hulk pisut kasvanud (24 inimese võrra). Müügitulu, tööjõukulud ja lisandväärtus olid suurimad 2015. aastal, omakapital 2016. aastal. Alates 2015. aastast on haldus- ja abitegevused valdkonna näitajad hakanud langema (joonis 12) ning 2019. aastal jõudnud madalaimale tasemele.

Haldus- ja abitegevused valdkonnas olid 2019. aastal suurimad tööandjad **OÜ Haapsalu Linnahooldus** (27 töötajat) ning **Harala OÜ** (19 töötajat). Müügitulu poolest olid edukamaid **ABC Rent Eesti AS**, **WOWW Rannamaja OÜ** ja **Harala OÜ**.

Tabel 7. Haldus- ja abitegevuste üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2019 lõikes (allikas: Äriregister).

Haldus- ja abitegevused	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtteid	69	66	79	79	74	82
Töötajaid	185	196	177	205	134	158
Müügitulu	5,920	7,352	6,058	6,155	6,153	8,085
Omakapital	3,391	7,736	12,312	8,062	9,692	7,674
Tööjõukulud	2,183	2,775	2,547	2,586	1,674	2,227
Lisandväärtus	3,576	7,003	4,227	4,138	3,311	2,105
Lisandväärtus töötaja kohta	0,019	0,021	0,024	0,020	0,045	0,013

Joonis 12. Haldus- ja abitegevuste üldnäitajate graafiline visualiseering (allikas: Äriregister).

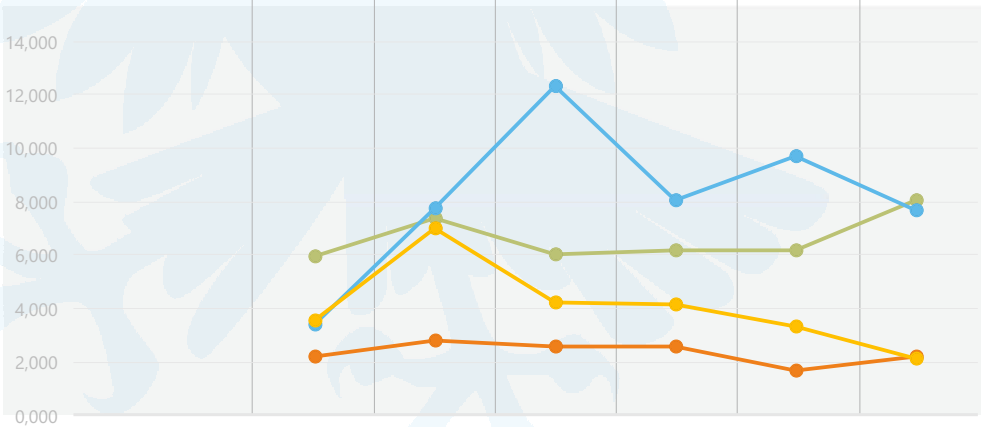

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

2.5 HARIDUS

Haridusvaldkond hõlmab koolitusi mis tahes tasemel ja erialadel. Koolitus võib olla suuline või kirjalik, toimuda raadio, televisiooni, Interneti või muude kommunikatsioonikanalite kaudu. Siia liigitatakse nii riikliku koolisüsteemi üksuste poolt pakutav erinevate tasemete haridus kui ka täiskasvanute koolitus, kirjaoskamatuse likvideerimise programmid jms, sõjakoolid ja -akadeemiad, vanglakoolid jne oma vastavatel tasemetel. Jagu hõlmab nii riiklikku kui eraharidust. Siia kuulub ka spordi- ja vabaajakoolitus (nt tennise- või golfiõpetus) ning haridust abistavad tegevused.

Haridusvaldkond on ettevõtete arvu poolest üks tagasihoidlikumaid sektoreid, kus ettevõtete arv tasapisi kasvab (joonis 13). Valdav osa on mikroettevõtted, kus 2019. aastal oli kogu valdkonna peale 4 hõivatut registreeritud (tabel 8). Müügitulu, omakapitali, tööjõukulude ja lisandväärtuse näitajate põhjal võib väita, et kõige keerulisem aasta oli valdkonna jaoks 2016. aasta (joonis 13). 2019. aastal valdkonna müügitulu, tööjõukulu ja lisandväärtuse näitajad pisut kasvasid.

Hariduse sektoris ei paista piirkonnas silma ühtegi suuremat tööandjat, pigem on tegemist nö „mees ja koer" ettevõtetega. Müügitulu poolest võiks 2019. aastal esile tõsta **Tervise Alkeemia OÜ**, **OÜ Klimberg** ja **Generat Enterprise OÜ**.

Tabel 8. Haridusvaldkonna üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2019 lõikes (allikas: Äriregister).

Haridus	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtteid	13	11	10	12	14	16
Töötajaid	10	12	10	3	8	4
Müügitulu	0,270	0,467	0,254	0,285	0,340	0,353
Omakapital	0,107	0,230	0,101	0,358	0,303	0,386
Tööjõukulud	0,062	0,093	0,072	0,025	0,040	0,059
Lisandväärtus	0,099	0,196	0,128	0,145	0,150	0,145
Lisandväärtus töötaja kohta	0,010	0,021	0,013	0,048	0,011	0,036

Joonis 13. Haridusvaldkonna üldnäitajate graafiline visualiseering (allikas: Äriregister).

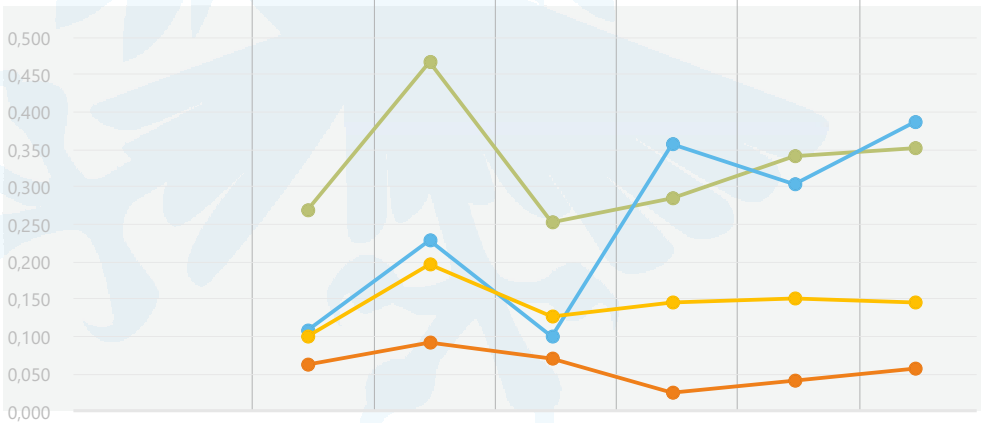

2.6

HULGI- JA JAEKAUBANDUS, MOOTORSÕIDUKITE JA MOOTORRATASTE REMONT

Hulgi- ja jaekaubandus hõlmab igat liiki kaupade hulgi- ja jaemüüki ning müügiga kaasnevaid teenuseid. Hulgi- ja jaemüük on kaupade turustamise viimased etapid. Hulgi- ja jaemüügi käigus ei muudeta kauba omadusi, samas võib müügi juurde kuuluda kauba sortimine, liigitamine, komplekteerimine, segamine (nt liiv), villimine (sh pudelite pesemine), pakkimine, mahtkauba jagamine väiksemateks kogusteks ja ümberpakendamine, ladustamine (k.a jahutatult või külmutatult) jne. Lisaks liigitatakse valdkonna alla mootorsõidukite ja mootorrataste müük ja remont.

Tabel 9. Hulgi- ja jaekaubanduse üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2019 lõikes (allikas: Äriregister).

Kaubandus	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtteid	162	163	198	184	170	206
Töötajaid	608	590	606	616	586	605
Müügitulu	85,909	81,952	85,423	92,511	94,121	92,232
Omakapital	39,497	30,287	29,271	32,154	34,886	46,402
Tööjõukulud	9,826	7,983	8,579	9,187	9,595	10,324
Lisandväärtus	15,900	11,141	12,539	13,506	13,300	16,090
Lisandväärtus töötaja kohta	0,026	0,021	0,021	0,022	0,078	0,027

Joonis 14. Hulgi- ja jaekaubanduse üldnäitajate graafiline visualiseering (allikas: Äriregister).

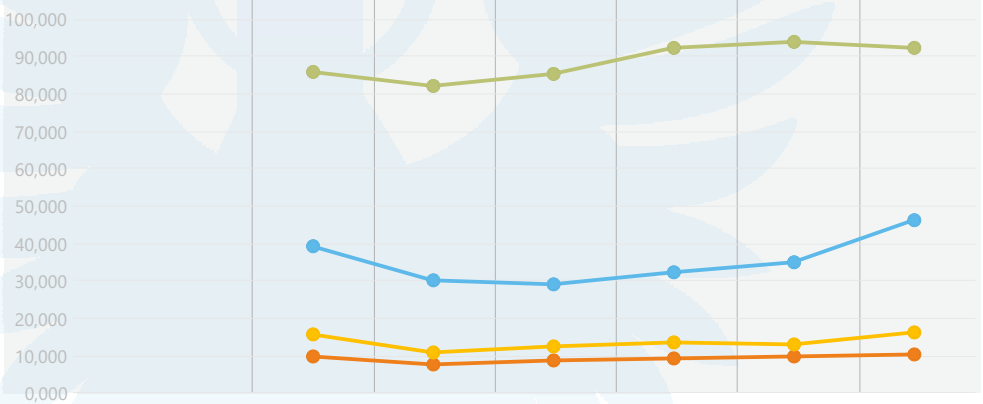

Hulgimüük on uute ja kasutatud kaupade edasimüük teistele ettevõtjatele: jaemüüjatele, teistele hulgimüüjatele, tööstus- ja kaubandusettevõtetele, asutustele, organisatsioonidele jt iseseisvatele majandusüksustele. Hulgimüüja on müüdava kauba omanik. Hulgimüüjateks on hulgikaupmehed, tööstusturustajad, eksportijad, importijad, kokkuostuühistud ning tööstus- ja kaevandusüksuste müügiosakonnad- ja kontorid (v.a jaemüügikauplused), kes lisaks tellimusmüügile (otse tehasest või kaevandusest kliendile toimetatav kaup) turustavad ka muul viisil nende üksuste tooteid. Hulgimüüjate hulka kuuluvad kaubamaaklerid ja ostuagendid, kokku- ja ülesostjad ning ühistud, kes turustavad põllumajandustoodangut. Hulgimüüja tavaliselt komplekteerib, sordib ja liigitab kaubapartiisid, pakendab mahtkaupu, pakendab ümber ja jagab väiksemateks kogusteks (nt farmaatsiatooted); ladustab ja külmutab kaupu, toimetab kohale ja paigaldab, tegeleb müügiedendusega ning kujundab etikette. Jaemüük on uute ja kasutatud kaupade

2.6 HULGI- JA JAEKAUBANDUS, MOOTORSÕIDUKITE JA MOOTORRATASTE REMONT

edasimüük kaupluste, kaubamajade, kioskite, müügilettide, postimüügikaupluste, tänavamüüjate, lävemüüjate (*door-to-door sales persons*), Interneti ja oksjonite kaudu isiklikuks või majapidamises kasutamiseks. Enamik jaemüüjatest on müüdava kauba omanikud, kuid müüa võib ka volituse alusel (vahendajad).

Hulgi- ja jaekaubanduse valdkond on üks esindatumaid valdkondasid maakonnas. 2019. aastal tegutses hulgi- ja jaekaubanduse valdkonnas 206 ettevõtet, ehk 36 ettevõtet rohkem kui aasta varem. Suurimad tööandjad paiknevad just selles sektoris (tabel 9) ning töötajate hulk valdkonnas on üks stabiilseimaid maakonnas. Tabelis 9 kajastuvad näitajad, ehk müügitulu, omakapital, tööjõukulud ja lisandväärtus, on aastate jooksul kasvutrendis olnud. 2019. aastal olid tööjõukulud ja lisandväärtus kõrgeim vaadeldava perioodi jooksul. Müügitulu langes 2019. aastal 2017. aasta tasemele (joonis 14).

Hulgi- ja jaekaubanduse valdkonnas olid 2019. aastal suurimad tööandjad **Haapsalu Tarbijate Ühistu** (119 töötajat) ja **OÜ Aadremaa** (46 töötajat) ja **AS Swecon** (41 töötajat). Müügitulu poolest võiks 2019. aastal esile tõsta **Haapsalu Tarbijate Ühistu** ja **AS Swecon**.

2.7

INFO JA SIDE

Info ja side hõlmab info- ja kultuuritoodete tootmist, edastamist ning levitamist; side- ja infotehnoloogiaalast tegevust, andmetöötlust jm infoalast tegevust. Siia kuulub kirjastamine, k.a tarkvara kirjastamine, kinofilmide ja helisalvestiste tootmine, raadio- ja teleprogrammide tootmine ja edastamisele suunamine, samuti tellitavate audiovisuaalmeedia teenuste programmikataloogide koostamine ja pakkumine, elektrooniline side, infotehnoloogia ja muu infoalane tegevus. Kirjastamine hõlmab info- või kultuuritoote sisule autoriõiguste omandamist ning reprodutseerimise ja levitamise teel toote/teose sisu avaldamist. Siia kuulub materjalide avaldamine paberil, elektroonilises või audioformaadis, Internetis, multimeediatootena (nt CD-ROM-raamatud) jne ja tele- või raadiprogrammide tootmise, edastamise ja levitamisega seotud tegevused; üksikute programmiosade (nt filmid, teleseriaalid jms) ja üksikutest programmiosadest vm komponentidest (nt uudiste otsesaated) terviklike tele- või raadioprogrammide loomine ja nende programmide leviedastuse valik tootja poolt; terviklike teleprogrammide levitamine kolmandate osapoolte poolt (ilma sisu muutmata). Levitamine võib toimuda maapealsete ringhäälingu-, satelliit- või kaabellevivõrkude vahendusel.

Info ja side on samuti üks nendest valdkondadest, kus võrreldes teistega on tagasihoidlik arv ettevõtteid ja töötajaid. Tabel 10 andmed näitavad, et aastate jooksul on selles valdkonnas ettevõtteid ja töötajaid pigem juurde tulnud, kuid ka need on peamiselt „mees ja koer" tüüpi ettevõtted. 2019. aastal on valdkonna müügitulu ja tööjõukulu kasvanud, omakapital ning lisandväärtus on 2018. aastaga võrreldes pisut langenud (joonis 15).

Info ja side valdkonnas oli 2019. aastal suurim tööandja **OÜ Lääne Elu** (14 töötajat) ning müügitulu poolest oli edukaim **Sloboda OÜ**.

Tabel 10. Info ja side valdkonna üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2019 lõikes (allikas: Äriregister).

Info ja side	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtteid	41	60	72	78	57	62
Töötajaid	32	45	58	63	52	53
Müügitulu	1,109	1,485	2,302	2,925	3,870	4,667
Omakapital	1,100	0,787	1,925	2,368	1,499	1,055
Tööjõukulud	0,394	0,540	0,640	0,756	0,705	0,829
Lisandväärtus	0,369	0,789	1,239	1,453	1,441	1,127
Lisandväärtus töötaja kohta	0,012	0,021	0,021	0,023	0,025	0,021

Joonis 15. Info ja side valdkonna üldnäitajate graafiline visualiseering (allikas: Äriregister).

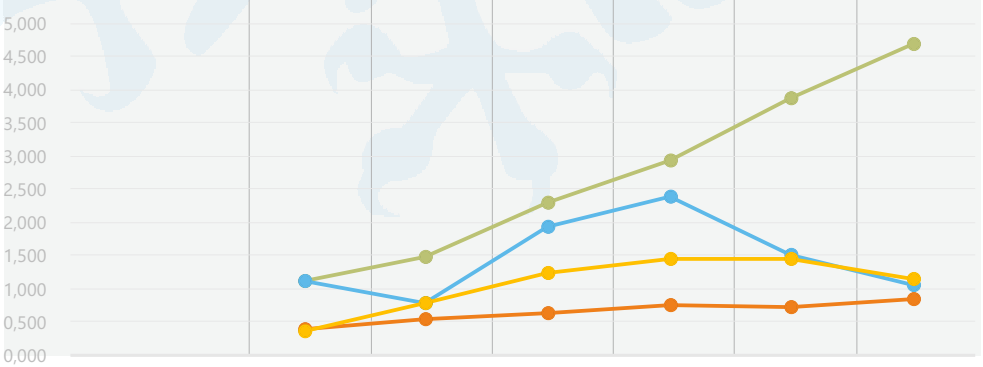

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

2.8 KINNISVARAALANE TEGEVUS

Kinnisvaraalane tegevus hõlmab kinnisvara üürileandjate, kinnisvarabüroode ja/või kinnisvaramaaklerite tegevust enda või renditud varaga tasu eest või lepingu alusel. Siia kuulub kinnisvara ost ja müük või üürileandmine, kinnisvara hindamine või tegutsemine kinnisvara depositaarina jm kinnisvarateenused. Siia kuulub ka kinnisvaraprojektide (hoonestusprojektide) arendus (sh hoonete ehitus ning nende hilisem üürileandmine või käitus) ning kinnisvarahaldurite tegevus.

Kinnisvaraalase tegevuse valdkonna ettevõtete arv on maakonnas olnud aja jooksul stabiilne. Suurem langus ettevõtete arvu poolest oli 2018. aasta, kui valdkonnas tegutses 93 ettevõtet. 2019. aastal on ettevõtete arv tõusnud kõrgeimale tasemele ehk 112 ettevõtet (tabel 11). Töötajate arvu poolest on taaskord tegemist valdkonnaga, kus tegutsevad pigem mikroettevõtted (tabel 11). Tabel 11 põhjal võib väita, et tegemist on üsna stabiilse valdkonnaga, kus töötajate arv küll kõigub 16 ühiku võrra, kuid müügitulu, omakapital, tööjõukulud ja lisandväärtus on üsna stabiilsena püsinud (joonis 16). 2019. aastal oli omakapitali näitaja perioodi kõrgeim, müügitulus ja lisandväärtuses oli väike langus, tööjõukuludes ja lisandväärtus töötaja kohta väike tõus, kui võrrelda 2019. aasta andmeid aasta varasemate näitajatega.

Kinnisvaraalases tegevuses on suurim tööandja **Haapsalu Linnamajanduse AS** (12 töötajat) ja müügitulu poolest **Overok Kinnisvara OÜ** ja **OÜ Läänemaa Invest**.

Tabel 11. Kinnisvaraalase tegevuse üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2019 lõikes (allikas: Äriregister).

Kinnisvara	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtteid	102	100	109	109	93	112
Töötajaid	86	78	83	94	72	72
Müügitulu	6,568	6,060	6,700	6,787	5,629	5,180
Omakapital	22,182	22,861	21,121	22,660	21,782	30,664
Tööjõukulud	1,299	0,997	1,059	1,067	0,762	0,841
Lisandväärtus	2,943	2,021	3,471	-0,869	3,038	2,990
Lisandväärtus töötaja kohta	0,034	0,021	0,042	-0,009	0,033	0,042

Joonis 16. Kinnisvaraalase tegevuse üldnäitajate graafiline visualiseering (allikas: Äriregister).

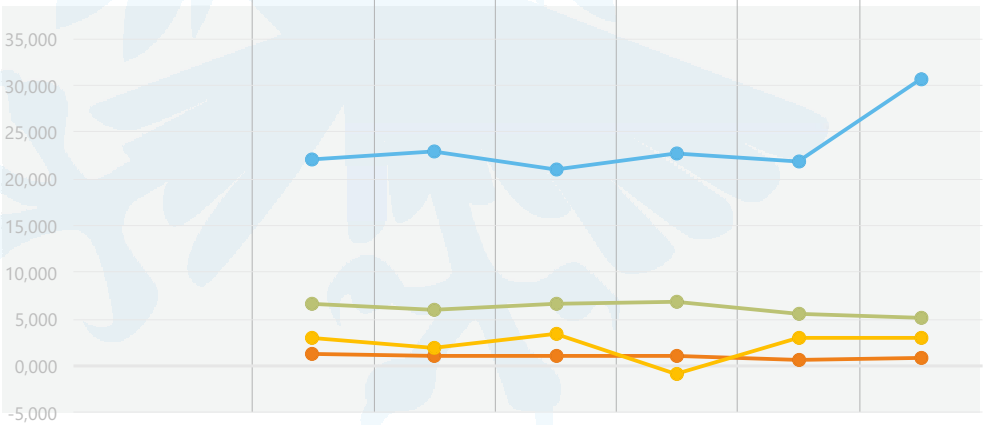

2.9

KUNST, MEELELAHUTUS JA VABA AEG

Kunsti, meelelahutuse ja vaba aja valdkond hõlmab elanikkonna kultuuriliste ja meelelahutuslike huvide ning vaba aja veetmisega seotud tegevusi, k.a lavakunst, muuseumide tegevus, hasartmängud, sporditegevus jm vaba aja tegevused.

Kunsti, meelelahutuse ja vaba aja valdkonda kuuluvate ettevõtete arv jääb maakonna keskmisele alla (joonis 1). Töötajate arvu poolest võiks väita, et enamus ettevõtteid on taaskord „mees ja koer" tüüpi, kuid esineb ka üksikuid väikeettevõtteid (tabel 12). Töötajate arv sektoris on püsinud vaadeldavate aastate lõikes üsna stabiilsena (tabel 12). Müügitulu on aastate jooksul tõusnud, nagu ka omakapital, tööjõukulud ja lisandväärtus (joonis 17). 2019. aastal on näha väiksemat langust tööjõukuludes ja lisandväärtuses (joonis 17). Lisandväärtus töötaja kohta on 2019. aastal saavutanud madalaima taseme. Müügitulu, ärikasumi ja lisandväärtuse poolest jääb kunsti, meelelahutuse ja vaba aja valdkond maakondlikul tasandil pigem madalamate hulka (joonis 3, 5 ja 8).

Kunsti, meelelahutuse ja vaba aja valdkonnas on aastate lõikes olnud suurimaks tööandjaks **OÜ Haapsalu Linna Spordibaasid** (34 töötajat) ning müügitulu poolest on edukaimad lisaks **OÜ Haapsalu Linna Spordibaasidele** ka **OÜ Maivel** ja **Healer OÜ**.

Tabel 12. Kunsti, meelelahutuse ja vaba aja valdkonna üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2019 lõikes (allikas: Äriregister).

Kunst, meelelahutus, vaba aeg	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtteid	30	35	43	50	46	61
Töötajaid	53	53	57	58	65	63
Müügitulu	1,301	1,323	1,441	2,037	2,109	2,432
Omakapital	1,605	1,663	1,781	2,025	2,105	2,290
Tööjõukulud	0,466	0,497	0,535	0,612	0,792	0,772
Lisandväärtus	0,564	0,614	0,853	0,992	1,106	0,629
Lisandväärtus töötaja kohta	0,011	0,021	0,015	0,017	0,024	0,010

Joonis 17. Kunsti, meelelahutuse ja vaba aja valdkonna üldnäitajate graafiline visualiseering (allikas: Äriregister).

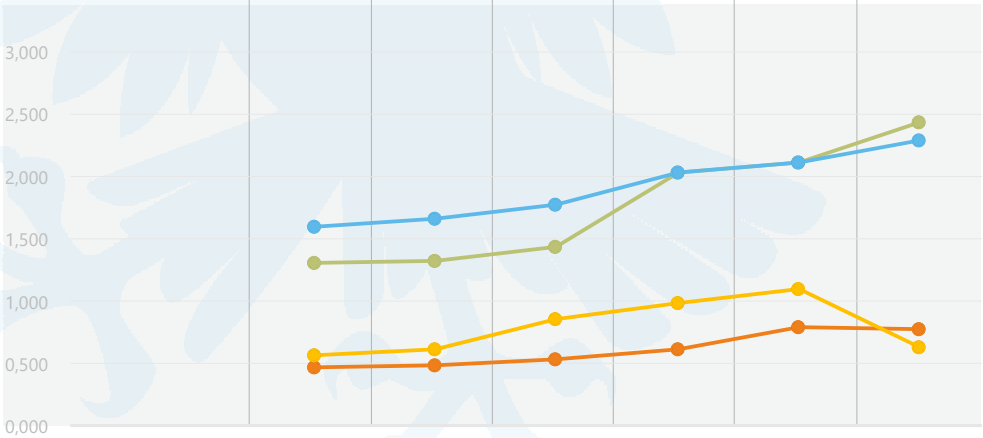

2.10

KUTSE-, TEADUS- JA TEHNIKAALANE TEGEVUS

Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus hõlmab tegevusi, mis nõuavad põhjalikku väljaõpet ning teevad erialateadmised ja -oskused tarbijatele kättesaadavaks.

Kui vaadata kutse-, teadus- ja tehnikaalast tegevust ettevõtete arvu järgi, siis see on maakonna kõige populaarsem valdkond, sest just siin on registreeritud kõige rohkem ettevõtteid (joonis 1). Ettevõtete arvu muutus on olnud aastate lõikes 30 ühikut. Töötajate arv on aastate lõikes olnud stabiilne (tabel 13). Muude näitajate, nagu müügitulu, tööjõukulud ja lisandväärtus, alusel saab valdkonna maakondlikul tasandil paigutada pigem keskmiste hulka (joonis 3, 5 ja 8). Kutse-, teadus- ja tehnikaalase tegevuse valdkonnas on 2019. aastal töötajate arv langenud 2017. aasta tasemele, langenud on ka müügitulu, tööjõukulud ja lisandväärtus. Samas omakapital ning lisandväärtus töötaja kohta on tõusnud vaadeldava perioodi kõrgeimale tasemele (joonis 18).

Ka kutse-, teadus- ja tehnikaalase tegevuse sektoris ei paista piirkonnas silma ühtegi suuremat tööandjat, pigem on tegemist mikroettevõtetega, kus töötajate arv jääb alla 10. Müügitulu poolest võiks 2019. aastal esile tõsta **Sunny Aircraft Service OÜ**.

Tabel 13. Kutse-, teadus- ja tehnikaalase tegevuse üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2019 lõikes (allikas: Äriregister).

Kutse-, teadus- ja tehnikaala	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtteid	179	198	196	209	191	209
Töötajaid	125	137	137	138	150	139
Müügitulu	4,420	4,441	5,001	5,997	7,999	6,237
Omakapital	9,710	10,363	9,393	9,477	12,142	13,142
Tööjõukulud	1,128	1,338	1,414	1,456	1,951	1,621
Lisandväärtus	2,259	1,775	2,309	2,436	3,964	3,235
Lisandväärtus töötaja kohta	0,018	0,021	0,017	0,018	0,021	0,023

Joonis 18. Kutse-, teadus- ja tehnikaalase tegevuse üldnäitajate graafiline visualiseering (allikas: Äriregister).

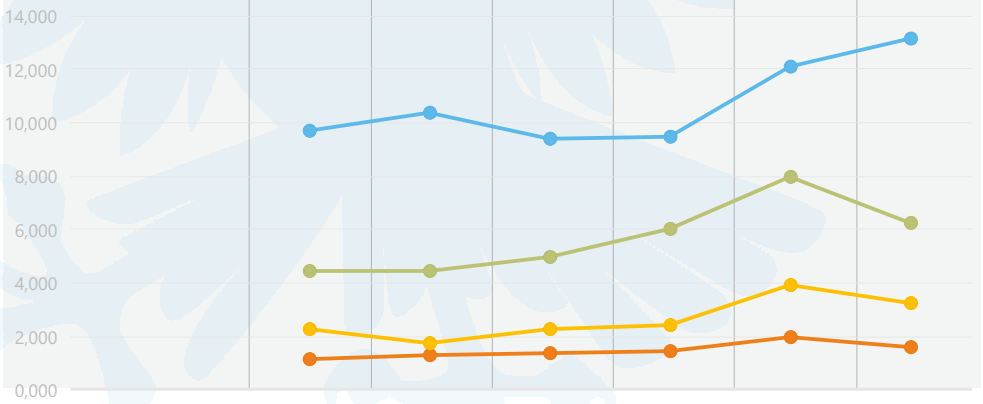

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

2.11

MAJUTUS JA TOITLUSTUS

Majutus ja toitlustus valdkond hõlmab külastajate ja reisijate lühiajalist majutust, toitude ja jookide valmistamist, aga ka pakkumist/müüki koheseks tarbimiseks ning majutus- ja toitlustusteenusega kaasnevaid lisateenuseid.

Majutuse ja toitlustuse valdkonda võiks pidada maakonna üheks juhtivaks valdkonnaks, sest maakonna rannikuala ja Haapsalu linn on puhkamiseks ajalooliselt atraktiivsed piirkonnad. Üldandmetest selgub, et ettevõtete arvu, tööjõukulu, müügitulu ja lisandväärtuse poolest ollakse maakonnas keskmisel tasemel (joonis 1, 3, 7 ja 8). Tööandjana on see valdkond üks suuremaid töötleva tööstuse, veonduse ja laonduse jt suuremate kõrval (joonis 2). Samas ärikasumi poolest ollakse maakondlikul tasandil pigem üks kehvemaid. Kuid siinkohal tuleb silmas pidada asjaolu, et Äriregistri andmed kajastavad ainult ametlikke majutuskohtade tegevust. Arvestamata on jäänud muudel platvormidel pakutavad majutusteenused, nagu AirBnb jt. Seega ei anna Äriregistrist saadud andmed adekvaatset pilti maakonna majutus- ja toitlustusvaldkonnast.

Vaadates tabelit 14, siis võib väita, et ettevõtete arv sektoris on kasvanud, nagu ka müügitulu, omakapital, tööjõukulud ja lisandväärtus. 2019. aasta oli majutus ja toitlustusvaldkonnale perioodi edukaim, ainuke tagasilöök on lisandväärtus töötaja kohta näitaja puhul, mis on langenud 2016. aasta tasemele (joonis 19).

Majutuse ja toitlustuse valdkonnas on suurimad tööandjad **AS Haapsalu Kuurort** (66 töötajat)**, AS Heal** (66 töötajat) ja **AS Swedest Motel Group** (29 töötajat). Müügitulu poolest on edukaimad **AS Heal**, **AS Haapsalu Kuurort** ja **AS Swedest Motel Group**.

Tabel 14. Majutus- ja toitlustusvaldkonna üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2019 lõikes (allikas: Äriregister).

Majutus, toitlustus	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtteid	56	71	85	85	90	98
Töötajaid	189	249	299	270	267	350
Müügitulu	4,709	6,008	9,815	9,517	9,882	12,757
Omakapital	3,124	3,068	5,393	4,258	5,305	7,427
Tööjõukulud	1,283	1,742	3,088	2,970	3,080	4,603
Lisandväärtus	1,555	2,188	3,980	3,805	3,893	4,573
Lisandväärtus töötaja kohta	0,008	0,021	0,013	0,014	0,043	0,013

Joonis 19. Majutuse ja toitlustuse valdkonna üldnäitajate graafiline visualiseering (allikas: Äriregister).

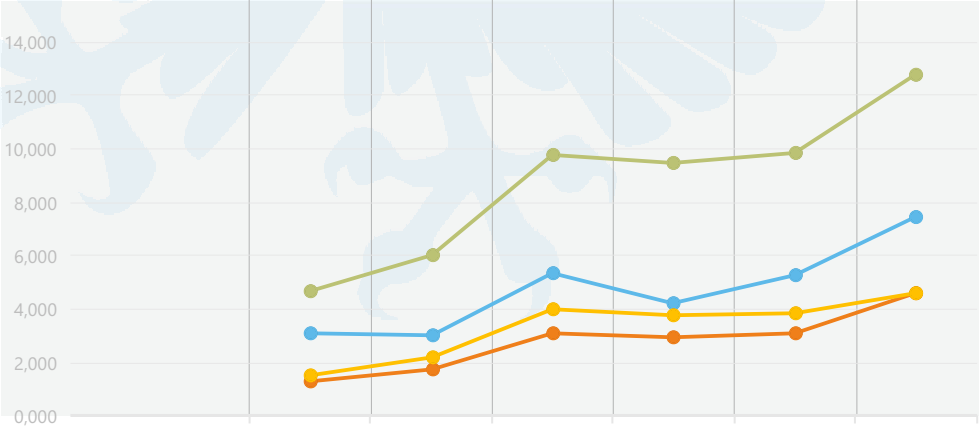

2.11 MAJUTUS JA TOITLUSTUS

Tabel 15. Läänemaa majutuskohtade statistika 2018. ja 2019. aastal (allikas: Statistikaamet)

Majutus	2017	2018	2019
Majutuskohad	93	92	85
Toad	932	922	884
Voodikohad	2331	2219	2104
Tubade täitumus, %	40	38	37
Voodikohtade täitumus, %	31	33	33
Majutatud	87 883	78 242	83 252
Majutatud puhkusereisil, %	47	56	58
Majutatud tööreisil, %	21	16	17
Majutatute ööbimised	188 869	166 176	178 494
Ööpäeva keskmine maksumus, eurot	28	26	27

Tabelis 15 on kajastatud majutusasutuste 2017–2019 aasta statistika, mille kohaselt majutuskohtade arv maakonnas on langenud 8 ettevõtte võrra ning tubade arv 48 võrra. Kui 2017. aastal oli Läänemaal 2331 voodikohta, siis 2019. aastaks langes see 227 võrra, samuti langes tubade täituvus 3%. Võrreldes 2018. aastaga on majutatute arv kasvanud 5010 inimese võrra. Aja jooksul on kasvanud puhkajate arv ning vähenenud tööreisijate hulk. Vaadeldava perioodi jooksul on vähenenud ka ööpäeva keskmine maksumus.

Tabelis 16 on kajastatud kuude kaupa Läänemaa majutatavate statistikat 2017– 2019 aastal, täiendades tabelit 15. Andmed tabelis 16 kinnitavad eelmist statistikat, et 2019. aastal on võrreldes 2018. aastaga kasvanud majutatavate inimeste arv ning enim tehakse Läänemaale puhkusereise kui tööreise. Nagu eeldada võis, siis aktiivseimad kuud majutusasutustele on sõltumata aastast juuni, juuli ja august. Ülejäänud kuud liigituvad madalperioodi alla. Peamine põhjus, miks Läänemaale ööbima tullakse, on sõltumata aastast ja aastaajast, puhkus.

Sihtasutus Läänemaa turismi projektijuht **Olari Nebokat** kommenteeris majutuse ja toitlustusvaldkonna seisu järgmiselt:

„Rõõm on näha, et turismisektor on väga oluline Läänemaal. Lisandunud on ettevõtteid ja töökohtade arv on suurenenud. Aina rohkem inimesi leiab enda puhkuse just Läänemaal".

Kuigi majutuskohtade ja voodikohtade arv on langenud, siis majutatud inimeste arv on tõusnud. Statistika põhjal saab öelda, et 2019. aastal on Läänemaa turismi müügitulu teinud suure tõusu.

Sihtasutus Läänemaa turismi projektijuht leiab, et tegu oli väga hea perioodiga. Eelnevate andmete põhjal võib väita, et turistid kasutavad aina enam mitteametlikke majutuskohti – külaliskortereid, puhkemaju, AirBnb teenused – ja seetõttu puudub suure osa turistide kohta majutusstatistika. Läänemaal on väga populaarsed väiksemad majutused – külaliskorterid, puhkemajad. Kuigi trend liigub väiksemate majutuste poole, siis seda suurem on rõõm, et ka ametlik majutusstatistika on tõusnud aastal 2019. Olari Nebokat lisab, et statistikat peavad edastama majutuskohad, kus on rohkem kui 5 voodikohta.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

2.11
MAJUTUS JA TOITLUSTUS

Maakonna majutus- ja toitlustusvaldkonna statistika näitab, et teenusepakkujate arv ja müügitulu on tõusnud, mis võib kinnitada, et Läänemaal on kasvanud ühepäevakülastuste arv, mille kohta statistika puudub. Lisaks ühepäevakülastustele puudub statistika ka mitteametlike majutuskohtade kohta. Mitteametlikes majutuskohtades majutatud kasutavad siiski sarnaselt ametlikes kohtades majutatutele teisi turismiteenuseid nagu toitlustus, atraktsioonide külastused jne.

Kokkuvõtteks võib väita, et Haapsalu ja Läänemaa tuntus turismisihtkohana on kasvanud ja tänu sellele on tõusnud turismiettevõtete arv ja nende müügitulu.

Tabel 16. ▶
Läänemaa majutatavate statistika 2018. ja 2019. aastal (allikas: Statistikaamet)

Majutatavad

			Kasvavalt kokku	Jaanuar	Veebruar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September	Oktoober	November	Detsember
2018	Majutatud	**Kokku**	**78 242**	**2846**	**3831**	**4737**	**4547**	**5429**	**9536**	**14 336**	**13 880**	**5594**	**4963**	**3941**	**4602**
		Puhkusereis	44 129	1150	1659	2374	2025	3292	6216	9319	9322	2632	2435	1502	2203
		Tööreis	12 281	373	386	297	475	599	1467	2941	2790	1081	657	786	429
		Osavõtt konverentsist, koolitusest	50	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	46	0
		Muu reis	21 832	1323	1786	2066	2047	1538	1853	2076	1768	1881	1871	1653	1970
	Majutatute ööbimised	**Kokku**	**166 176**	**5704**	**7568**	**10 641**	**12 035**	**12 763**	17 998	28 929	26 320	12 125	13070	9598	9425
		Puhkusereis	68 282	1605	2109	3090	3378	5116	9622	15 549	15 205	4166	3673	1978	2791
		Tööreis	27 996	763	1012	1029	982	1610	2793	7139	5881	1534	2644	1657	952
		Osavõtt konverentsist, koolitusest	96	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	92	0
		Muu reis	69 898	3336	4447	6522	7675	6037	5583	6241	5234	6425	6753	5963	5682
2019	Majutatud	**Kokku**	**83 252**	**2672**	**3686**	**4487**	**5436**	**6519**	**9967**	**15 797**	**14 186**	**6430**	**5186**	**4448**	**4438**
		Puhkusereis	48 405	1447	1641	1825	2814	3699	6632	11722	9015	3269	2392	1877	2072
		Tööreis	13791	387	346	517	623	1082	1725	2228	3366	1516	731	685	585
		Osavõtt konverentsist, koolitusest	31	0	0	0	0	0	0	3	0	28	0	0	0
		Muu reis	21 056	838	1699	2145	1999	1738	1610	1847	1805	1645	2063	1886	1781
	Majutatute ööbimised	**Kokku**	**178 494**	**4784**	**6909**	**9252**	**12 572**	**14 336**	**19 371**	**32 977**	**28 920**	**13807**	**14449**	**11885**	**9232**
		Puhkusereis	77 267	1923	2009	2433	4286	5998	10 362	20 782	15 377	4906	3998	2419	2774
		Tööreis	34 765	1001	838	1336	1550	2301	4065	6519	7827	2750	2434	2537	1607
		Osavõtt konverentsist, koolitusest	31	0	0	0	0	0	0	3	0	28	0	0	0
		Muu reis	66 462	1860	4062	5483	6736	6037	4944	5676	5716	6151	8017	6929	4851

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

2.12

MUUD TEENINDAVAD TEGEVUSED

Muud teenindavad tegevused hõlmab organisatsioonide tegevusi ning arvutite, tarbeesemete ja kodutarvete parandust ja mitmesuguseid mujal liigitamata isikuteenuseid.

Muud teenindavad tegevused jäävad maakonna statistikas ettevõtete ja töötajate arvu poolest keskmisele tasemele (joonis 1 ja 2). Müügitulu, ärikasumi ja lisandväärtuse poolest jäädakse pigem alla maakonna keskmise. Valdkonnasisestest näitajatest kajastub, et ettevõtete arv vaadeldavate aastate lõikes on suurenenud, nagu ka hõivatute arv, välja arvatud aasta 2019, kui töötajate arv vähenes 56 inimese võrra (tabel 17). Võrreldes varasema aastaga on müügitulu, omakapital, tööjõukulud ja lisandväärtus 2019. aastal vähenenud (joonis 20). Lisandväärtus töötaja kohta on langenud 2019. aastal madalaimale tasemele (tabel 17).

Muud teenindavad tegevused valdkonnas ei paista silma ühtegi suuremat tööandjat, pigem on tegemist mikroettevõtetega, kus töötajate arv jääb alla 10. Müügitulu poolest võiks 2019. aastal esile tõsta **OÜ Kodutarve**.

Tabel 17. Muude teenindavate tegevuste üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2019 lõikes (allikas: Äriregister).

Teenindus	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtteid	47	57	64	69	74	79
Töötajaid	82	104	118	122	128	72
Müügitulu	1,984	2,710	2,929	2,949	4,074	2,526
Omakapital	0,810	1,574	1,735	1,319	4,282	3,163
Tööjõukulud	0,977	1,245	1,351	1,427	1,572	0,661
Lisandväärtus	1,159	1,486	1,710	1,647	2,755	0,795
Lisandväärtus töötaja kohta	0,014	0,021	0,014	0,013	0,037	0,011

Joonis 20. Muude teenindavate tegevuste üldnäitajate graafiline visualiseering (allikas: Äriregister).

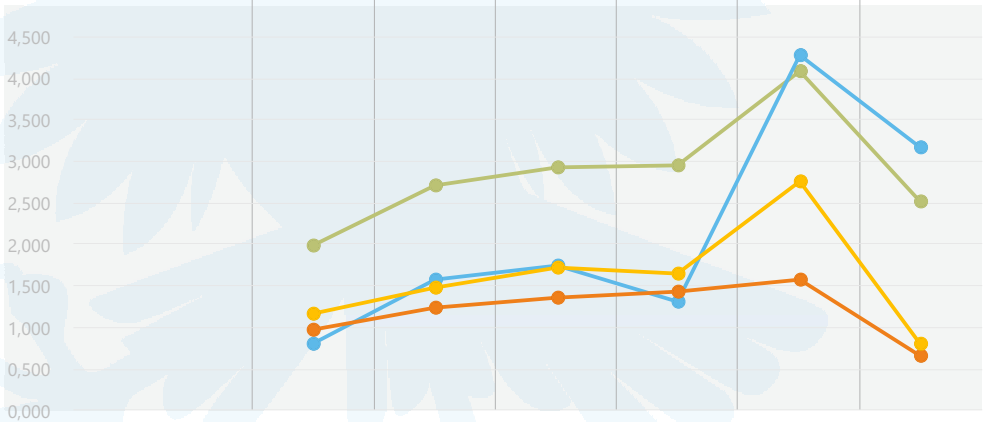

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

2.13

MÄETÖÖSTUS

Mäetööstuse valdkond hõlmab looduses tahkel (kivisüsi, põlevkivi ja maagid), vedelal (nafta) või gaasilisel kujul (maagaas) esinevate mineraalide kaevandamist maaalustes kaevandustes, lahtistes karjäärides, puuraukude kaudu, merepõhjast jms meetodil. Siia kuuluvad abitegevused toorme ettevalmistamiseks ja turustamiseks, nt purustamine, peenestamine, puhastamine, kuivatamine, sortimine, maagi rikastamine, maagaasi veeldamine ja tahke kütuse aglomeerimine. Neid töid teevad maavarade kaevandamisega tegelevad ja/või muud läheduses paiknevad üksused. Siia kuuluvad tegevused on liigitatud osadesse, gruppidesse ja klassidesse peamise kaevandatava maavara järgi.

Mäetööstus on üks väiksemaid, aga stabiilsemaid valdkondasid maakonnas, mille näitajad on maakonnas madalamail tasemel (müügitulu, ärikasum, lisandväärtus). Tabelist 18 kajastub, et 2019. aastal on võrreldes aasta varasemaga valdkonna ettevõtete arv vähenenud 1 võrra ning töötajate arv 26 võrra. Olulisel määral on 2019. aastal vähenenud müügitulu, omakapital, tööjõukulud ning lisandväärtus (joonis 21).

Mäetööstuse valdkonnas ei paista silma ühtegi suuremat tööandjat, pigem on tegemist mikroettevõtetega, kus töötajate arv jääb alla 5. 2019. aastal oli mäetööstuse valdkonnas müügitulu poolest edukaim **Swallow OÜ** (26 töötajat).

Tabel 18. Mäetööstuse üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2019 lõikes (allikas: Äriregister).

Mäetööstus	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtteid	4	4	4	4	4	3
Töötajaid	3	20	24	26	30	4
Müügitulu	0,188	1,294	2,348	2,671	3,013	0,270
Omakapital	1,329	1,606	1,903	2,148	2,297	1,186
Tööjõukulud	0,052	0,459	0,662	0,666	0,862	0,062
Lisandväärtus	0,068	0,660	1,172	1,186	1,531	-0,002
Lisandväärtus töötaja kohta	0,023	0,021	0,049	0,046	0,383	0,000

Joonis 21. Mäetööstuse üldnäitajate graafiline visualiseering (allikas: Äriregister).

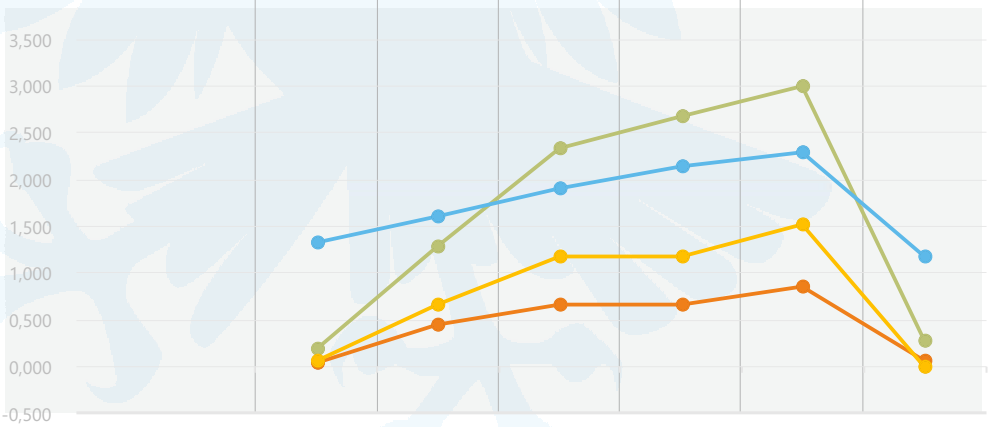

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

2.14

PÕLLUMAJANDUS, METSAMAJANDUS JA KALAPÜÜK

Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük hõlmab taimsete ja loomsete loodusvarade kasutamist. Siia kuulub põllukultuuride kasvatus, loomakasvatus ja -aretus, metsasaaduste ning muude taimsete ja loomsete saaduste varumine talumajapidamises või looduskeskkonnas.

Valdkonna üldnäitajad

Ettevõtete arv põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi sektoris on pigem kasvanud (tabel 19). Töötajate hulk on aegade jooksul kõikunud. Enim oli töötajaid registreeritud 2015. aastal ning kõige vähem 2018. aastal (tabel 19). Müügitulu on samuti aegade jooksul kõikunud, suurim oli see 2015. aastal ning järgnevatel aastatel on see märgatavalt langenud ja siis uuesti tasapisi kasvanud (joonis 22). Omakapitali maht on suurim olnud 2019. aastal (joonis 22 ja tabel 19). Tööjõukulud on samuti aegade jooksul kõikunud ja seda paralleelselt töötajate arvuga sektoris. Tööjõukulude põhjal võib väita, palgad on põllumajanduse sektoris kasvama hakanud (joonis 22). Kõige suuremad tööjõukulud olid 2015. aastal ning madalaimad 2018. aastal.

Lisandväärtus on samuti erinevatel aegadel kõikunud, kuid kõige madalamad näitajad on 2019. aastal nii lisandväärtuse kui ka lisandväärtus töötaja kohta (joonis 22).

Järgnevalt on lahti kirjutatud detailsemalt metsamajandus, kalapüük ja põllumajandus; detailsemalt kirjeldamata on jäetud jahipidamine, kuna see moodustab valdkonnast väga väikese osa. Seega, kui lugeja hakkab eraldi kokku lööma metsamajanduse, kalapüügi ja põllumajanduse numbreid ja leiab, et summad ei klapi tabelis 17 kajastaud numbritega, siis tuleb meeles pidada, et tabel 17 sisaldab ka jahinduse näitajaid.

Tabel 19. Põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2019 lõikes (allikas: Äriregister).

Põllumajandus (üldine)	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtteid	132	158	172	168	165	183
Töötajaid	302	387	300	295	273	283
Müügitulu	18,087	24,734	17,096	21,097	19,888	22,677
Omakapital	24,136	36,771	28,181	33,614	35,670	38,900
Tööjõukulud	4,083	6,484	3,954	4,094	3,910	4,279
Lisandväärtus	9,897	12,716	9,477	13,874	11,745	3,840
Lisandväärtus töötaja kohta	0,033	0,021	0,032	0,047	0,071	0,014

Joonis 22. Põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi üldnäitajate graafiline visualiseering (allikas: Äriregister).

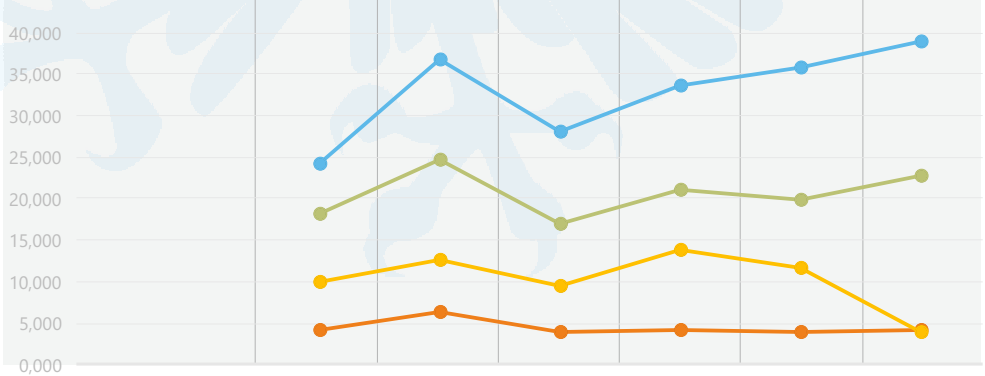

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

2.14.1

METSAMAJANDUS

Metsamajanduse valdkonna näitajad on maakonnas püsinud vaadeldavate aastate lõikes stabiilsetena ning igal aastal pisut kasvanud. Kõige rohkem ettevõtteid ja töötajaid oli vaadeldava perioodi jooksul esindatud selles valdkonnas aastal 2019 (tabel 18). Müügitulu on kõrgeim olnud 2018. aastal ning sellele järgneval aastal on müügitulu pisut kahanenud (joonis 24). 2019. aastal on tõusnud omakapitali ja põhivarade kulumi ja tööjõukulude maht. Samas, võrreldes aasta varasema perioodiga, on lisandväärtus 2019. aastal langenud.

Tabelis 21 on kajastatud Läänemaa raiemahtude statistika 2017.–2019. aastal. Raiemahud on 2019. aastal võrreldes varasema aastaga tublisti langenud, nagu ka raiepindala. Suurimad raiemahud on erametsas. 2019. aastal tehti nii riigi- kui ka erametsas enim uuendusraiet ja valikraiet. Siinkohal tuleb märkida, et uuendusraie hõlmab endas ka lageraiet, mis tegelikult moodustab uuendusraiest enam kui 90%.

Metsamajanduse valdkonnas ei saa ühtegi suuremat tööandjat esile tõsta, sest kõigi sektoris tegutsevate ettevõtete töötajaskond on väiksem kui 10 inimest. Müügitulu poolest on edukaim **OÜ Triovara Haldus**.

Tabel 20. Metsamajanduse üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2019 lõikes (allikas: Äriregister)

Metsamajandus	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtteid	38	38	38	34	41	48
Töötajaid	41	46	41	41	43	52
Müügitulu	3,01	2,66	2,25	2,95	4,89	3,62
Omakapital	3,19	3,81	2,91	3,86	5,10	6,30
Tööjõukulud	0,34	0,34	0,39	0,42	0,50	0,64
Lisandväärtus	0,50	0,48	0,37	0,84	1,28	0,75
Lisandväärtus töötaja kohta	0,01	0,01	0,01	0,02	0,03	0,01

Joonis 23. Metsamajanduse üldnäitajate graafiline visualiseering (allikas: Äriregister).

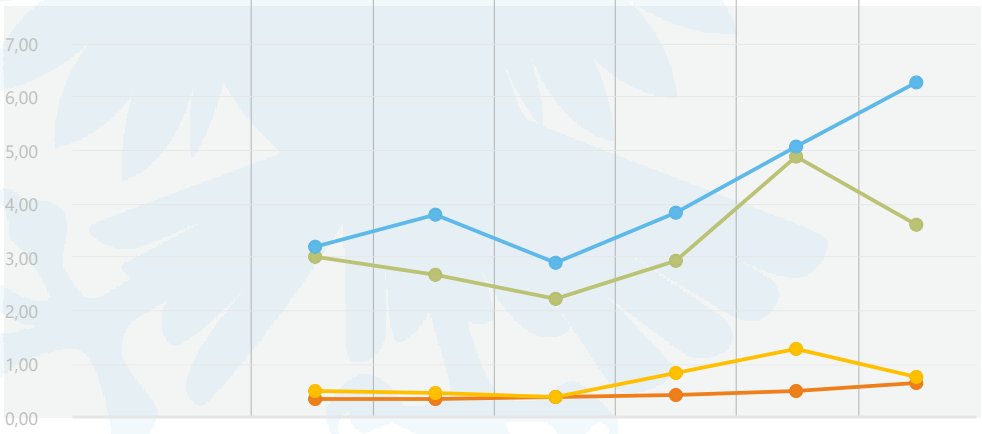

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

2.14.1

METSAMAJANDUS

Valdkonna seisust 2019. aastal andis oma kommentaari Läänemaa põllumajandus- ja metsandusettevõtja **Einar Pärnpuu**, kes lisas järgmist:

„Metsamajanduses toimus 2019. aastal hindade langus. Raiemaht langes, kuid raie näitajaid hoidis Läänemaal üleval vähe-väärtusliku puidu raie hakkeks, sest hakke hind oli hea. Metsandust mõjutab ka üldsuse halb suhtumine metsamajandusse. Paljud omanikud võtavad selle tõttu nõuks metsa parem mitte majandadagi. Tegelikkuses peaksid raiemahud metsa vanuse tõttu olema veelgi suuremad, aga ühiskonna halvakspanu metsamajandusse vähendab raiemahte.

Metsanduses on suureneud ka kulutused ehk investeeringud tulevikku, rohkem istutatakse erinevaid kultuure ja hooldatakse noorendikke. Abiks on ka riiklikud toetused erametsaomanikele ja alates 2020. aastast rakendus erametsaomanikule tulumaksuvabastus 5000 eurolt aastas. See suurendas motivatsiooni oma metsa ise majandada ja mitte müüa metsa kokkuostjatele."

Tabel 21. ▶
Läänemaa raiemahtude statistika 2017–2019 aastal (allikas: Statistikaamet)

	Raie	Kokku		Riigimetsamaa		Erametsamaa	
		Raie-pindala, ha	Raie-maht, m³	Raie-pindala, ha	Raie-maht, m³	Raie-pindala, ha	Raie-maht, m³
2017	Koguraie	4840	571 942	1085	116327	3751	455393
	Uuendusraie	2904	501 455	390	86204	2515	415251
	Lageraie	2650	478 571	390	86204	2260	392367
	Valikraie	2	50	0	0	2	50
	Hooldusraie	1887	65 328	685	26639	1201	38689
	Valgustusraie	306	3672	306	3672	0	0
	Harvendusraie	1266	56 165	365	22963	902	33202
	Sanitaarraie	314	5491	15	4	300	5487
	Muu raie	47	5110	10	3485	33	1403
2018	Koguraie	5019	643 308	1132	145 904	3875	497058
	Uuendusraie	3159	560 130	407	104 986	2751	455144
	Lageraie	2795	524 413	407	104 986	2388	419427
	Valikraie	0	0	0	0	0	0
	Hooldusraie	1779	69 832	708	31 502	1063	38286
	Valgustusraie	294	3528	294	3528	0	0
	Harvendusraie	1243	63 020	375	27834	869	35186
	Sanitaarraie	242	3284	40	140	194	3100
	Muu raie	81	13 347	17	9417	61	3628
2019	Koguraie	4134	507 638	1007	120202	3054	379676
	Uuendusraie	2558	447 333	382	97485	2104	342088
	Lageraie	2190	411 041	379	97190	1804	312790
	Valikraie	0	0	0	0	0	0
	Hooldusraie	1499	57 934	563	22619	936	35315
	Valgustusraie	254	3043	254	3043	0	0
	Harvendusraie	1073	51 698	305	19026	768	32672
	Sanitaarraie	173	3194	5	551	168	2643
	Muu raie	76	2371	62	98	14	2273

2.14.2 KALAPÜÜK JA VESIVILJELUS

Kalapüügi valdkonnas on ettevõtete arv vaadeldava perioodi jooksul pigem kasvanud, väike langus on toimunud 2018. aastal (tabel 22). Töötajate arv tõusis hüppeliselt 2015. aastal enam kui saja inimese võrra ja pärast seda langes uuesti 14 töötajale. Muutus on seotud sellega, et OÜ Morobell oli 2015. aastal oma põhitegevusalaks märkinud „kalapüük ja vesiviljelus" ning hiljem on ta märkinud oma põhitegevusalaks „toidu tootmine". OÜ Morobell on selle võrra mõjutanud ka teisi 2015. aasta näitajaid, nagu müügitulu, omakapital, tööjõukulu ja lisandväärtus. Võrreldes 2019. aastat varasema aastaga, on ettevõtete arv 2 võrra kasvanud, töötajate arv 3 võrra vähenenud ning kahanenud on pisut ka müügitulu ja ärikasum (joonis 24). 2019. aasta lisandväärtuse näitajad on langenud 2016. aasta tasemeni.

Tabel 23 kajastab ettevõtete kalapüügiloa alusel püügimahtusid Läänemerest 2018. ja 2019. aastal. Tabelist on näha, et püügimaht on 2019. aastal suurenenud 466,8 tonni võrra. Püügiandmete kohaselt püüti 2019. aastal kõige rohkem ahvenat, räime, vimba ja särge.

Tabel 24 kajastab kalade lossimise andmeid Läänemaa sadamate kaupa. Kõige enam kalu lossiti 2019. aastal Puise kalasadamas ning kõige vähem Nõval Rannaküla sadamas. Enim kala lossiti kokku Lääne-Nigula vallas ning kõige vähem Vormsi vallas.

Kalapüügi ja vesiviljeluse valdkonnas ei saa ühtegi suuremat tööandjat esile tõsta, sest kõigis sektoris tegutsevate ettevõtete töötajaskond on väiksem kui 10 inimest. Müügitulu poolest on edukaimad **OÜ Fortem Holding**, **OÜ Caroline** ja **Bentros OÜ**.

Tabel 22. Kalapüügi üldnäitajad (milonites eurodes) aastate 2014–2019 lõikes (allikas: Äriregister).

Kalapüük, vesiviljelus	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtteid	8	10	13	14	12	14
Töötajaid	5	113	14	20	20	17
Müügitulu	1,27	6,78	0,87	1,16	1,44	1,04
Omakapital	2,80	13,16	3,95	4,57	4,55	4,56
Tööjõukulud	0,37	2,48	0,19	0,29	0,40	0,36
Lisandväärtus	0,70	2,32	0,11	0,19	0,39	0,11
Lisandväärtus töötaja kohta	0,14	0,02	0,01	0,01	0,02	0,01

Joonis 24. Kalapüügi üldnäitajate graafiline visualiseering (allikas: Äriregister).

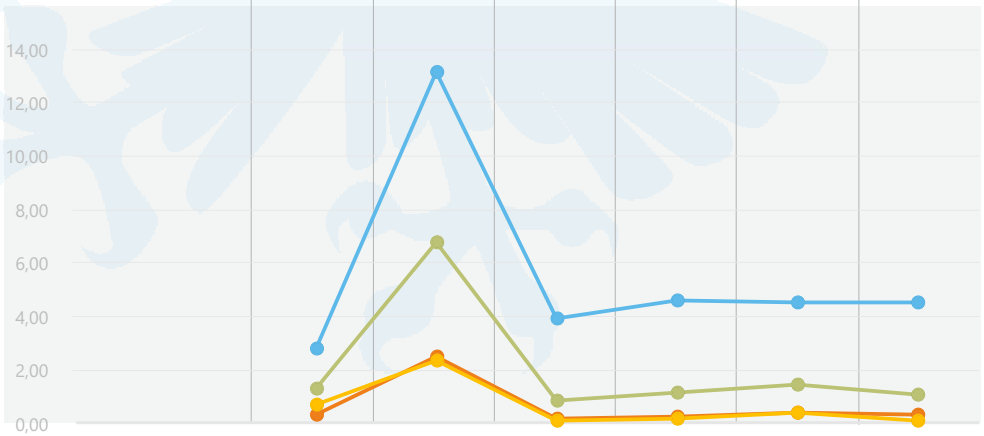

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

2.14.2
KALAPÜÜK JA VESIVILJELUS

Tabel 23. Läänemaa rannapüügi kogused kalaliigi kaupa, aastal 2018-2019 (allikas: Veterinaar- ja Toiduamet)

Kalaliik	2018		2019		
	Kokku kg	Kokku t	Kokku kg	Kokku t	Muutus
Ahven	174 588,6	174,5886	260 774,8	260,775	86,186
Angerjas	35,5	0,0355	44,3	0,044	0,009
Harilik kammeljas	204	0,204	35,1	0,035	-0,169
Haug	22 520,7	22,5207	28 243	28,243	5,722
Hõbekoger	13 112,8	13,1128	9189,5	9,190	-3,923
Kiisk	9765	9,765	18 078,2	18,078	8,313
Kilu	1	0,001	-	-	-0,001
Koha	1377	1,377	2238,2	2,238	0,861
Latikas	1046,3	1,0463	1652	1,652	0,606
Lest	12 834	12,834	11 638,8	11,639	-1,195
Linask	1595	1,595	1380	1,380	-0,215
Luts	991,6	0,9916	969,5	0,970	-0,022
Lõhi	201,1	0,2011	165,5	0,166	-0,036
Meriforell	672,8	0,6728	679,4	0,679	0,007
Merisiig	1537	1,537	983,4	0,983	-0,554
Meritint	94,3	0,0943	612	0,612	0,518
Nurg	26 140,8	26,1408	30 663	30,663	4,522
Roosärg	937	0,937	805	0,805	-0,132
Räim	192 231,4	192,2314	42 718,2	42,718	-149,513
Säinas	6449,6	6,4496	6977,9	6,978	0,528
Särg	17 395,9	17,3959	33 688,6	33,689	16,293
Tursk (Atlandi tursk)	17	0,017	4,5	0,005	-0,013
Tuulehaug	679,5	0,6795	2498,5	2,499	1,819
Vikerforell	12	0,012	9,5	0,010	-0,003
Vimb	19 978,8	19,9788	35 693,9	35,694	15,715
Ümarmudil	4910	4,91	2874,4	2,874	-2,036
	25 811,2	**25,8112**	**492 622,2**	**492,622**	**466,811**

2.14.2 KALAPÜÜK JA VESIVILJELUS

Tabel 24. Läänemaa sadamates lossitud kala, 2019. aastal (allikas: Veterinaar- ja Toiduamet)

Omavalitsusüksus	Lossimiskoht	Kokku kg
Haapsalu linn	Haapsalu	28 656
Haapsalu linn	Haapsalu Kalasadam	137
Haapsalu linn	Haeska	9154
Haapsalu linn	Jugassaare paadisadam	2242
Haapsalu linn	Kiideva	3413
Haapsalu linn	Puise Kalasadam	145 498,6
Haapsalu linn	Pullapää	6151
Haapsalu linn	Pusku	1143,5
Haapsalu linn	Rohuküla Sadam	620
Haapsalu linn	Sadama	2361
Haapsalu linn	Sündeva	336,9
Haapsalu linn	Topu Sadam	18 783,1
Haapsalu linn kokku		**218 496,1**
Lääne-Nigula vald	Dirhami Sadam	1905
Lääne-Nigula vald	Einby	46
Lääne-Nigula vald	Elbiku	852
Lääne-Nigula vald	Hara Sadam	3575,5
Lääne-Nigula vald	Kirimäe	102
Lääne-Nigula vald	Nõva Sadam	4006,5
Lääne-Nigula vald	Paslepa paadisadam	1589
Lääne-Nigula vald	Ramsi lauter	151,3
Lääne-Nigula vald	Rannaküla (Nõva)	42
Lääne-Nigula vald	Riguldi	473
Lääne-Nigula vald	Rooslepa	122
Lääne-Nigula vald	Roosta	136
Lääne-Nigula vald	Saunja	4637
Lääne-Nigula vald	Spithami	7497,5
Lääne-Nigula vald	Telise	1866,9
Lääne-Nigula vald	Võõla	67
Lääne-Nigula vald	Österby Sadam	386
Lääne-Nigula vald kokku		**27 454,7**
Vormsi vald	Hosby	22,5
Vormsi vald	Hullo	105
Vormsi vald	Rumpo	319
Vormsi vald	Rälby Sadam	210
Vormsi vald kokku		**656,5**

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

2.14.3

PÕLLUMAJANDUS

Põllumajandusettevõtted moodustavad põllumajandus, metsamajandus ja kalapüügi sektoris enamuse, nagu ka sellega seonduvad majandusnäitajad. Põllumajandusettevõtete arv on vaadeldava aja jooksul pigem kasvanud ning töötajate arv pigem vähenenud, sest toimub automatiseerimine ehk tehnika võidukäik (tabel 25). Kui vaadata põllumajanduse müügitulu, siis see on aastati erinev ning sõltub paljuski ilmast. Vaadeldava perioodi jooksul teeniti enim müügitulu 2019. aastal, kui omakapitali maht ja ärikasum olid kõrgeimad. Omakapital on aastate jooksul kasvanud, mis võib olla seotud sellega, et sektoris on juurde soetatud uusi masinaid. Samuti on vähenenud lisandväärtus, mis on seotud suurte omakapitalimahtudega, sest suurenenud on kulutused tehnikasse ja tööjõukuludesse ning seetõttu on lisandväärtust raskem luua.

Taime- ja loomakasvatuse valdkonnas on suurimad tööandjad **OÜ Nigula Piim** (26 töötajat) ja **Kärneri-Jõe OÜ** (15 töötajat). Müügitulu poolest on edukamaid **OÜ Nigula Piim**, **Ohtla Põld OÜ** ja **Reinu-Einari OÜ**.

Valdkonna muutuste kohta 2018. ja 2019. aastal andis oma kommentaari Läänemaa põllumajandusettevõtja **Einar Pärnpuu**, kes lisas järgmist:

„Põllumajanduses sõltub väga palju ilmast, eriti taimekasvatuses, seega 2018 põud vähendas kõvasti müügitulu ja põllumehed olid kahjumis. 2019 ja 2020 olid pigem head aastad."

Tabel 25. Põllumajanduse üldnäitajad (miljonites eurides) aastate 2014–2019 lõikes (allikas: Äriregister).

Põllumajandus	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtteid	82	106	116	114	107	117
Töötajaid	254	226	241	231	209	213
Müügitulu	13,59	15,09	13,79	16,79	13,40	17,90
Omakapital	17,85	19,44	20,93	24,77	25,58	27,62
Tööjõukulud	3,36	3,64	3,34	3,34	2,99	3,26
Lisandväärtus	1,87	2,52	1,90	4,95	2,18	2,92
Lisandväärtus töötaja kohta	0,01	0,01	0,01	0,02	0,01	0,01

Joonis 26. Põllumajanduse üldnäitajate graafiline visualiseering (allikas: Äriregister).

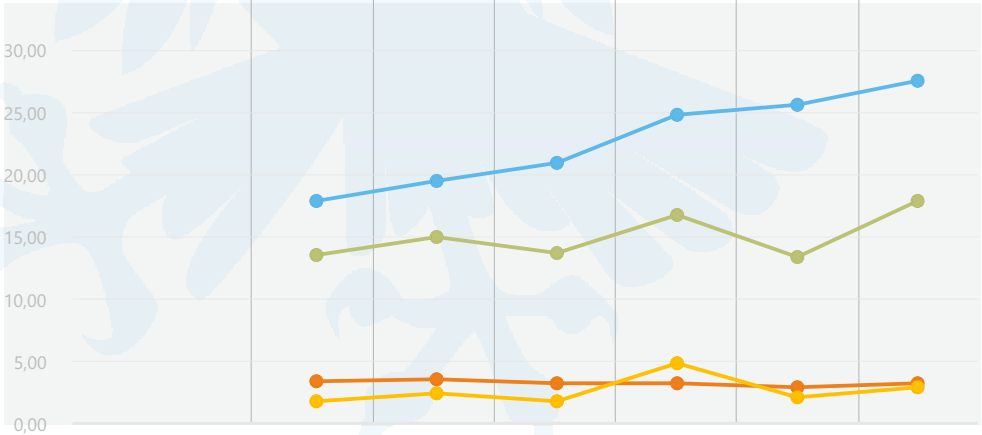

2.15

TERVISHOID JA SOTSIAAL-HOOLEKANNE

Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne hõlmab tervishoiu ja sotsiaaltööga seotud tegevusi, nagu haiglaravi ja muud tervishoiuteenused, mida osutavad erihariduse tervishoiutöötajad ning hooldekodude tegevus, mis sisaldab tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandealaseid tegevusi ilma tervishoiutöötajate osavõtuta.

Ettevõtete ja töötajate arvu poolest maakonnas jääb tervishoid ja sotsiaalhoolekanne alla keskmise (joonis 1 ja 2). Üldises plaanis jääb selle valdkonna müügitulu ja ärikasum maakonna keskmisele tasemele. Samas lisandväärtus töötaja kohta on maakonnas üle keskmise (joonis 9).

Töötajate arv valdkonnas on vaadeldava perioodi jooksul langenud, eriti 2019. aastal, kui töötajate arv langes madalaimale tasemele (tabel 25). Töötajate arvu suur langus tuleneb asjaolust, et varasemalt oli sellesse valdkonda registreeritud AS Haapsalu Kuurort, mis 2019. aastal registreeris ennast majutus ja toitlustus valdkonda. Muud näitajad, nagu müügitulu, omakapital, tööjõukulud ja lisandväärtus, on kasvanud 2018. aastani ja pärast seda on toimunud eelnevalt nimetatud näitajates langus (joonis 28). Põhjus jällegi selles, et AS Haapsalu Kuurort vahetas oma EMTAK koodi.

Tervishoiu valdkonnas oli 2019. aastal olid suurimaks tööandjateks **Maarjamaa Kodud OÜ** (20 töötajat) ja **OÜ MarDent Kesklinna Hambakliinik** (13 töötajat). Müügitulu poolest oli edukaim **OÜ MarDent Kesklinna Hambakliinik**.

Tabel 26. Tervishoiu ja sotsiaalhoolekande üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2019 lõikes (allikas: Äriregister).

Tervis, sotsiaalhoolekanne	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtteid	19	23	24	27	24	25
Töötajaid	221	210	144	159	143	90
Müügitulu	7,332	7,625	5,458	6,022	5,599	4,052
Omakapital	3,002	3,232	2,254	2,605	2,512	1,147
Tööjõukulud	3,327	3,490	2,555	2,711	2,657	2,040
Lisandväärtus	4,460	4,652	3,488	3,894	3,646	2,424
Lisandväärtus töötaja kohta	0,020	0,021	0,024	0,024	0,152	0,027

Joonis 28. Tervishoiu ja sotsiaalhoolekande üldnäitajate graafiline visualiseering (allikas: Äriregister).

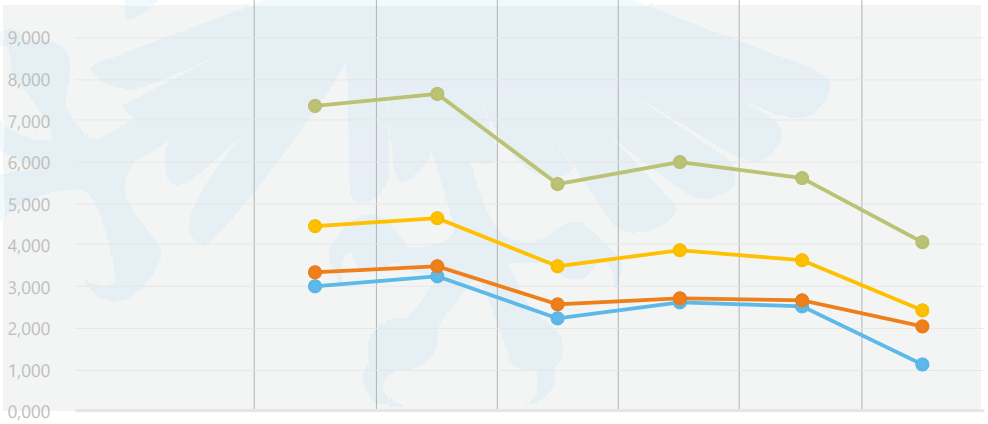

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

2.16

TÖÖTLEV TÖÖSTUS

Töötlev tööstus hõlmab materjalide, ainete või komponentide mehaanilist/füüsikalist või keemilist muundamist/töötlemist uueks tooteks. Materjali või aine töötlemine/muundamine ei ole samas ainumäärav tingimus, mille alusel üksus liigitada töötleva tööstuse alla. Töödeldavaks materjaliks, aineks või komponendiks on põllumajanduses, metsanduses, kalanduses või mäetööstuses toodetud toore või töötleva tööstuse mõne teise tegevusala toode. Tavaliselt loetakse töötlemiseks kauba olulist muutmist, renoveerimist või rekonstrueerimist. Tootmisprotsessi väljundiks võib olla valmistoode (valmis kasutamiseks või tarbimiseks) või pooltoode, mis on edasise tootmise sisendiks. Näiteks alumiiniumi rafineerimistehase toodang on esmase alumiiniumi tootmise sisendiks; esmane alumiinium on sisendiks alumiiniumtraadi tõmbamise tehastes; alumiiniumtraat on sisendiks alumiiniumtraadist toodete tootmisel. Masinate ja seadmete spetsiaalsete komponentide ja koostisosade, samuti nende tarvikute ja lisaseadmete tootmine kuulub samasse klassi nende masinate ja seadmete tootmisega, mille jaoks osad ja tarvikud on mõeldud. Masinate ja seadmete üldise kasutusega komponentide ja koostisosade (mootorid, kolbid, elektrimootorid ja elektrilised sõlmed, ventiilid, hammasrattad, rull-laagrid jne) tootmine liigitatakse töötleva tööstuse vastavasse klassi, sõltumata sellest, millises masinas või seadmes neid kasutatakse. Töötleva tööstuse osaks loetakse ka toodete kokkupanekut omavalmistatud või ostetud detailidest.

Tabel 27. Töötleva tööstuse üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2019 lõikes (allikas: Äriregister).

Töötlev tööstus	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtteid	107	111	130	143	127	144
Töötajaid	953	1327	1411	1474	1453	1688
Müügitulu	77,928	91,431	109,479	115,081	108,841	129,066
Omakapital	44,179	46,593	67,739	75,661	78,344	75,754
Tööjõukulud	13,935	17,659	18,718	24,921	25,622	30,396
Lisandväärtus	21,504	25,626	29,422	35,730	35,184	32,499
Lisandväärtus töötaja kohta	0,023	0,021	0,021	0,024	0,277	0,019

Joonis 29. Töötleva tööstuse üldnäitajate graafiline visualiseering (allikas: Äriregister).

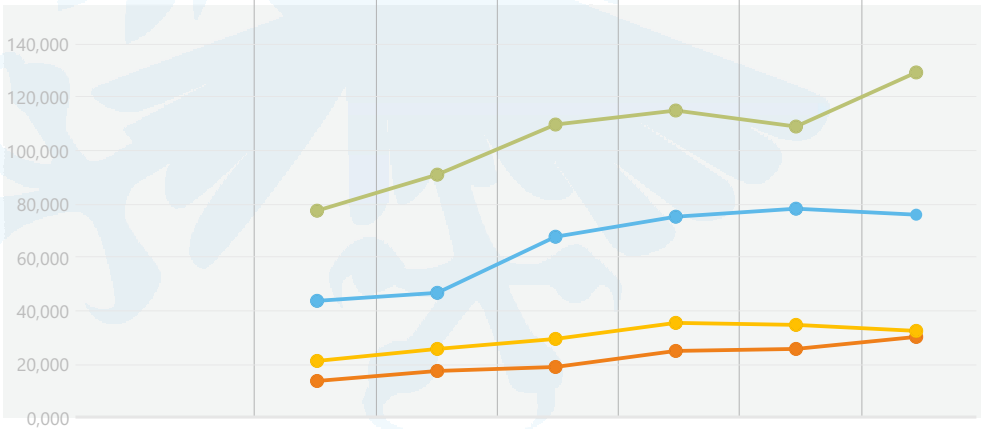

2.16

TÖÖTLEV TÖÖSTUS

Valdkonna üldnäitajad

Üldnäitajate põhjal võib väita, et töötlev tööstus on maakonna lipulaev. Ettevõtete arvu poolest pole töötleva tööstuse valdkond kõige suurem, kuid töötajate arvu, müügitulu, ärikasumi, tööjõukulu ja lisandväärtuse näitajad on maakonna kõrgemaid (joonis 1, 2, 3, 5, 7, 8). Kui vaadata lisandväärtust töötaja kohta, siis jääb töötleva tööstuse valdkond maakondlikul tasandil keskmiste sekka ja seda eelkõige kallite masinate tõttu, mida ettevõtetes kasutatakse ning millesse on investeeritud.

Süüvides töötleva tööstuse valdkonda kirjeldavatesse näitajatesse, siis ettevõtete arv on aastate jooksul kasvanud, nagu ka töötajate arv (tabel 26). Samuti on vaadeldavate aastate jooksul kasvanud müügitulu, omakapital, tööjõukulud ning lisandväärtus. 2019. aastal on toimunud lisandväärtuse puhul väike langus (joonis 29) ja suurem langus lisandväärtus töötaja kohta.

Kuna töötlev tööstus koosneb väga erinevatest tootmise valdkondadest, siis tabelis 27 on erinevate tootmise valdkondade näitajad välja toodud. Andmetest selgub, et 3 kõige edukamat valdkonda on toiduainete tootmine, puidutöötlemine ja puit- ja korktoodete tootmine ning kummi- ja plasttoodete tootmine. Nendes tootmisvaldkondades on kõige rohkem hõivatuid, kõrgeim müügi- ja tööjõukulu, omakapital ning ärikasum.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

2.16
TÖÖTLEV TÖÖSTUS

Töösturharu	Töötajate arv						Müügitulu						Tööjõukulud					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine	66	0	59	59	49	49	2,94	2,60	2,49	2,67	1,91	3,45	0	0,98	1,01	1,08	0,93	1,06
Elektriseadmete tootmine	4	4	4	4	4	24	2,31	1,99	1,71	1,43	1,14	2,18	0	0,10	0,10	0,10	0,10	0,43
Joogitootmine	1	1	1	2	3	3	0,13	0,24	0,24	0,15	0,14	0,13	0	0,02	0,02	0,05	0,04	0,04
Kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	3	5	5	4	4	4	0,10	0,19	0,21	0,22	0,21	0,27	0	0,08	0,08	0,07	0,06	0,07
Kummi- ja plasttoodete tootmine	76	112	127	143	159	341	9,17	9,05	11,12	12,05	12,98	33,17	0	1,42	2,02	2,62	3,13	8,03
Masinate ja seadmete remont ja paigaldus	8	8	16	16	16	8	0,31	0,42	0,65	0,66	0,83	0,43	0	0,12	0,29	0,30	0,34	0,12
Metallitootmine	5	5	6	6	6	5	0,42	0,54	0,46	0,51	0,63	0,55	0	0,15	0,14	0,15	0,15	0,15
Metalltoodete tootmine, v.a masinad ja seadmed	0	2	2	1	0	53	0	0,05	0,06	0,02	0	2,48	0	0,02	0,01	0	0	0,79
Mujal liigitamata masinate ja seadmete tootmine	0	32	32	43	39	31	0,09	1,32	1,74	2,56	2,67	2,18	0	0,52	0,57	0,76	0,75	0,67
Muu tootmine	31	2	3	1	2	5	1,45	0,27	0,14	0,22	0,26	0,35	0	0,01	0,02	0,01	0,02	0,04
Muude mittemetalsetest mineraalidest toodete tootmine	2	43	43	36	32	29	0,15	3,85	3,81	4,08	3,53	3,61	0	0,80	0,71	0,76	0,76	0,78
Muude transpordivahendite tootmine	43	5	6	3	5	5	3,40	0,18	0,16	0,16	0,20	0,17	0	0,04	0,05	0,03	0,05	0,05
Mööblitootmine	4	89	90	92	71	160	0,18	10,49	11,73	13,09	6,07	11,42	0	0,88	1,46	1,69	1,34	1,52
Nahatöötlemine ja nahktoodete tootmine	33	3	3	4	3	6	7,11	0,18	0,21	0,20	0,18	0,28	0	0,02	0,02	0,02	0,02	0,04
Paberi ja pabertoodete tootmine	3	0	0	0	0	0	0,23	0	0	0	0,01	0	0	0	0	0	0	0
Puidutöötlemine ning puit- ja korktoodete tootmine, v.a mööbel; õlest japunumismaterjalist toodete tootmine	320	325	328	310	313	342	17,27	17,24	20,14	21,00	22,06	25,56	0	5,18	5,54	5,89	6,33	7,27
Rõivatootmine	27	30	38	31	21	207	0,41	0,48	0,55	0,55	0,42	5,39	0	0,25	0,31	0,31	0,22	2,56
Tekstiilitootmine	4	5	4	17	20	29	0,08	0,11	0,12	0,32	0,28	0,66	0	0,06	0,05	0,14	0,15	0,31
Toiduainete tootmine	209	214	248	344	349	371	19,66	21,11	30,49	34,72	35,24	36,15	0	3,00	5,29	5,75	5,82	6,30
Trükindus ja salvestiste paljundus	12	9	9	12	3	16	0,45	0,49	0,53	0,58	0,20	0,63	0	0,07	0,09	0,10	0,05	0,17

Tabel 28. Töötleva tööstuse üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2019 lõikes (allikas: Äriregister).

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

2.16
TÖÖTLEV TÖÖSTUS

Tööstusharu	Omakapital						Ärikasum (kahjum)					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine	1,61	1,77	1,87	1,96	2,00	2,24	0,28	0,15	0,08	0,09	0,08	0,25
Elektriseadmete tootmine	1,35	1,34	1,36	1,35	1,29	1,36	0,01	0	0,03	-0,01	-0,06	0,10
Joogitootmine	0,05	0,12	0,16	0,12	0,14	0,09	0,05	0,07	0,04	-0,03	0,01	-0,04
Kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	0,01	0,02	0,03	0,03	0,04	0,08	0,01	-0,02	0,02	0	0,02	0,04
Kummi- ja plasttoodete tootmine	8,49	9,18	10,12	11,14	12,04	14,47	0,54	0,63	0,95	1,07	0,95	0,05
Masinate ja seadmete remont ja paigaldus	0,09	0,12	0,18	0,20	0,31	0,13	0,01	0,07	0,03	0,03	0,09	0,05
Metallitootmine	0,38	0,34	0,33	0,34	0,46	0,47	-0,07	-0,04	-0,01	0,01	0,12	0,01
Metalltoodete tootmine, v.a masinad ja seadmed	0	0,02	0,04	0	0	1,16	0	0,01	0,02	0	0	0,28
Mujal liigitamata masinate ja seadmete tootmine	0,11	0,52	0,50	1,07	1,29	0,93	0,07	0,12	0,10	0,14	0,25	0,23
Muu tootmine	0,41	0,08	0,07	0,10	0,14	0,24	0,03	0,06	-0,02	0,02	0,05	0,06
Muude mittemetalsetest mineraalidest toodete tootmine	0,02	2,58	3,01	3,22	3,33	3,76	-0,04	0,33	0,34	0,43	0,36	0,44
Muude transpordivahendite tootmine	2,75	0,16	0,15	0,18	0,19	0,20	0,14	0,01	0	0,02	0,01	0,01
Mööblitootmine	0,16	2,06	2,57	3,51	2,64	3,01	0,05	0,30	0,10	1,02	0,41	0,17
Nahatöötlemine ja nahktoodete tootmine	1,84	0,10	0,13	0,14	0,17	0,24	0	0,04	0,03	0,02	0,02	0,02
Paberi ja pabertoodete tootmine	0,09	0	0	0	0	0	0,04	0	0	0	0	0
Puidutöötlemine ning puit- ja korktoodete tootmine, v.a mööbel; õlest japunumismaterjalist toodete tootmine	9,08	9,04	9,48	10,05	10,52	11,88	1,01	0,54	1,01	1,39	1,13	1,56
Rõivatootmine	0,14	0,19	0,23	0,26	0,25	1,94	0,02	0,04	0,03	0,05	0	0,23
Tekstiilitootmine	0,03	0,03	0,06	0,11	0,01	0,10	0	0,01	0,03	0,03	-0,01	0,06
Toiduainete tootmine	11,18	11,93	29,63	32,28	35,05	33,16	1,54	2,20	3,36	2,65	2,54	1,72
Trükindus ja salvestiste paljundus	0,25	0,32	0,39	0,44	0,12	0,30	0,10	0,15	0,17	0,19	0,07	0,07

2.16.1

KUMMI- JA PLASTTOODETE TOOTMINE

Kummi- ja plasttoodete tootmise valdkonnas on ettevõtete arv vaadeldava perioodi jooksul püsinud üsna stabiilsena (tabel 28). Töötajate arv on stabiilselt kasvanud, suurem hüpe töötajate arvus toimus 2019. aastal, kui töötajate arv kolmekordistus. Vaadeldava perioodi jooksul on kasvanud müügitulu, omakapital, tööjõukulud ja lisandväärtus. Lisandväärtus töötaja kohta on vaadeldava perioodi jooksul üsna samaks jäänud (joonis 30).

Kummi- ja plasttoodete tootmise valdkonnas olid 2019. aastal suurimad tööandjad ja suurimad müügitulu teenijad **Plastone OÜ** (154 töötajat) ja **Cipax Eesti AS** (100 töötajat) ja **Navix OÜ** (77 töötajat).

Tabel 29. Kummi- ja plasttoodete tootmise üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2019 lõikes (allikas: Äriregister).

Kummi- ja plastitööstus	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtteid	4	4	6	5	4	6
Töötajaid	76	112	127	143	159	341
Müügitulu	9,17	9,05	11,12	12,05	12,98	33,17
Omakapital	8,49	9,18	10,12	11,14	12,04	14,47
Tööjõukulud	1,18	1,42	2,02	2,62	3,13	8,03
Lisandväärtus	1,29	1,65	2,52	3,20	3,59	7,12
Lisandväärtus töötaja kohta	0,02	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02

Joonis 30. Kummi- ja plasttoodete tootmise üldnäitajate graafiline visualiseering (allikas: Äriregister).

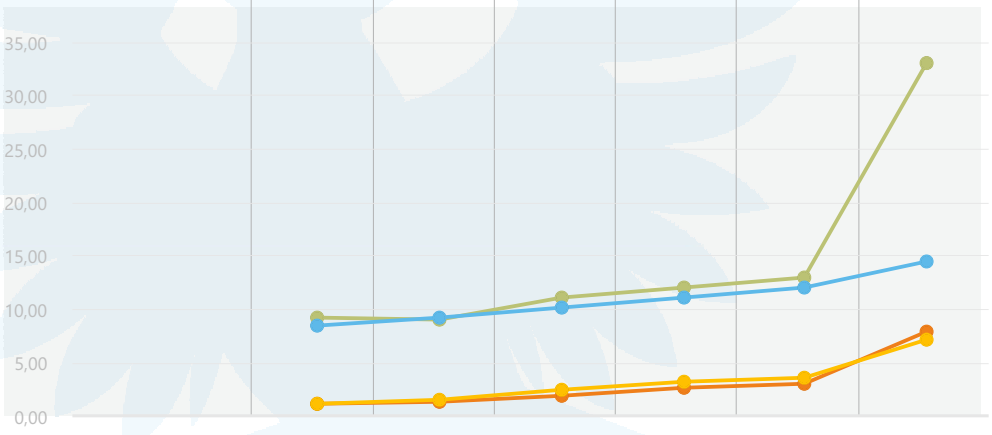

2.16.2

PUIDUTÖÖTLEMINE NING PUIT- JA KORKTOODETE TOOTMINE

Puidutöötlemise ning puit- ja korktoodete tootmise valdkonnas on ettevõtete ja töötajate arv vaadeldava perioodi jooksul kasvanud (tabel 29). Kasvanud on ka müügitulu, omakapital, ärikasum, tööjõukulud ja lisandväärtus (joonis 31). Lisandväärtus töötaja kohta on vaadeldava perioodi jooksul samaks jäänud.

Puidutöötlemise ning puit- ja korktoodete tootmise valdkonnas olid 2019. aastal suurimad tööandjad ja suurimad müügitulu teenijad **Haapsalu Uksetehase AS** (173 töötajat) ja **OÜ Tene Kaubandus** (75 töötajat).

Haapsalu Uksetehase AS juhataja **Ago Soomre** kommenteeris 2019. aastat järgmiselt:

„2019 aasta oli Haapsalu Uksetehase AS jaoks suhteliselt tavaline stabiilne aasta, kus käive kasvas 7% ning kasuminäitajad jäid enam-vähem sellele eelneva aasta tasemele. Ettevõtte juhtkond ei näinud mingeid ohte majandusele, mistõttu alustati suuremahuliste investeeringutega, uue tehase ehitusega. Tagantjärele võib öelda, et see oli tõenäoliselt viimane rahulik ja stabiilne aasta enne pandeemiat ning ettevaatavalt ei oska isegi praegu, 2021. aastal, ennustada, millal tuleb järgmine selline aasta, kus ei peaks pidevalt planeerimises arvesse võtma tegureid, mis on seotud viiruse ärahoidmisega või viirusest tingitud tagasilöökidega.“

Tabel 30. Puidu töötlemise ning puit- ja korktoodete tootmise üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2019 lõikes (allikas:

Puidu töötlemine	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtteid	18	19	21	18	20	26
Töötajaid	320	325	328	310	313	342
Müügitulu	17,27	17,24	20,14	21,00	22,06	25,56
Omakapital	9,08	9,04	9,48	10,52	10,52	11,88
Tööjõukulud	4,97	5,18	5,54	5,89	6,33	7,27
Lisandväärtus	5,33	4,97	5,78	6,54	6,60	7,85
Lisandväärtus töötaja kohta	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02

Joonis 31. Puidu töötlemise ning puit- ja korktoodete tootmise üldnäitajate graafiline visualiseering (allikas: Äriregister).

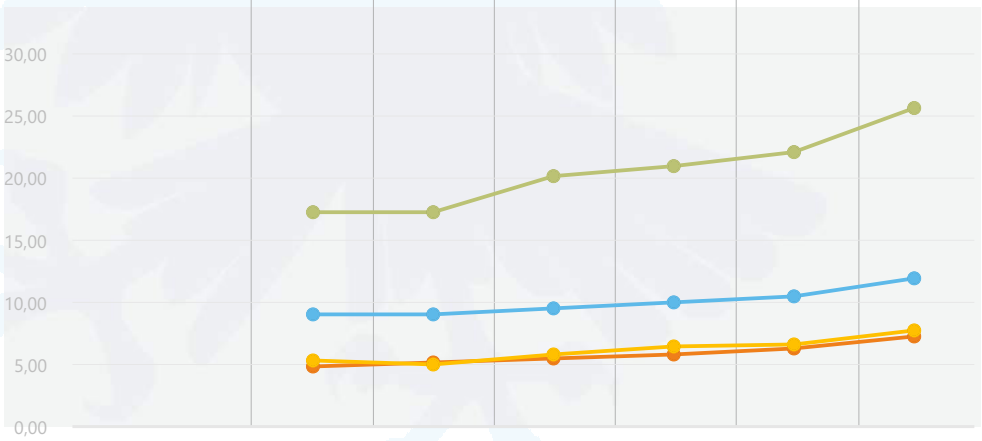

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

2.16.3

TOIDUAINETE TOOTMINE

Toiduainete tootmise valdkonnas on ettevõtete arv vaadeldava perioodi jooksul jõudsalt kasvanud (tabel 30). Kasvanud on töötajate arv, müügitulu, tööjõukulud ja lisandväärtus (tabel 30). Valdkonna omakapital ja ärikasum on 2019. aastal vähenenud (joonis 32).

Toiduainete tootmise valdkonnas olid 2019. aastal suurimad tööandjad ja suurimad müügitulu teenijad **AS Rannarootsi Lihatööstus** (171 töötajat), **OÜ Morobell** (123 töötajat) ning **AS Linnamäe Lihatööstus** (45 töötajat).

Tabel 31. Toiduainete tootmise üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2019 lõikes (allikas: Äriregister).

Toidutööstus	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtteid	6	6	8	13	17	19
Töötajaid	209	214	248	344	349	371
Müügitulu	19,66	21,11	30,49	34,72	35,24	36,15
Omakapital	11,18	11,93	29,63	32,28	35,05	33,16
Tööjõukulud	2,75	3,00	5,29	5,75	5,82	6,30
Lisandväärtus	3,72	4,59	7,08	6,76	7,46	7,38
Lisandväärtus töötaja kohta	0,02	0,02	0,03	0,02	0,02	0,02

Joonis 32. Toiduainete tootmise üldnäitajate graafiline visualiseering (allikas: Äriregister).

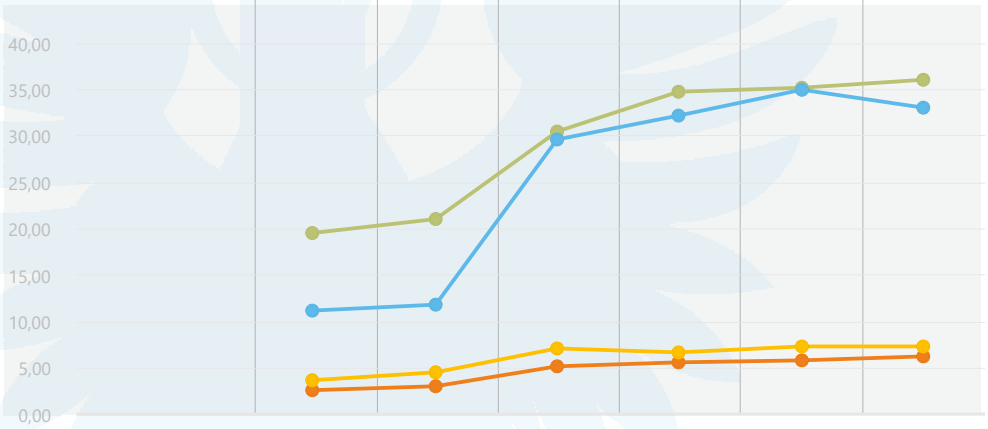

2.17

VEEVARUSTUS, KANALISATSIOON, JÄÄTME- JA SAASTEKÄITLUS

Veevarustus, kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus hõlmab erinevate jäätmete, nt tahked ja vedelad tööstus- ja olmejäätmed ning saastunud maa-alad, käitlemisega (sh nende kogumine, töötlus ja kõrvaldus) seotud tegevusi. Jäätmetöötlus- või heitveekäitlusprotsessi väljund kõrvaldatakse või kasutatakse teiste tootmisprotsesside sisendina. Siia alla kuulub mitmesuguse päritoluga vee kogumine, töötlemine ning erinevate vahendite abil tarbijani (nt kodumajapidamised, tööstustarbijad) toimetamine ehk veega varustamine.

Veevarustuse, kanalisatsiooni, jäätme- ja saastekäitluse valdkonna näitajad jäävad alla maakonna keskmise (joonis 3, 5 ja 8).

Valdkonnasisesed näitajad on üpris stabiilsed ja see võib olla seotud sellega, et ettevõtete ja töötajate arv on vaadeldava perioodi jooksul üsna stabiilsed, jäädes 5 ja 7 vahele (tabel 31). Müügitulu, omakapital, tööjõukulud ja lisandväärtus on stabiilselt ajas kasvanud, kuid 2019. aastal teinud väikese languse (joonis 33). 2019. aastal on lisandväärtus langenud negatiivseks väärtuseks (tabel 31).

Veevarustuse valdkonnas on suurimaks tööandjaks ja müügitulu poolest edukaim **AS Haapsalu Veevärk** (20 töötajat).

Tabel 32. Veevarustuse valdkonna üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2019 lõikes (allikas: Äriregister).

Vesi, kanalisatsioon, jäätmed	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtteid	5	5	6	6	7	5
Töötajaid	50	46	45	41	41	32
Müügitulu	2,859	2,600	2,522	2,929	3,239	2,492
Omakapital	19,653	19,843	19,425	20,009	20,145	19,089
Tööjõukulud	0,695	0,701	0,722	0,724	0,793	0,752
Lisandväärtus	2,278	2,057	1,589	2,559	2,301	-1,004
Lisandväärtus töötaja kohta	0,046	0,045	0,035	0,062	0,329	-0,031

Joonis 33. Veevarustuse valdkonna üldnäitajate graafiline visualiseering (allikas: Äriregister).

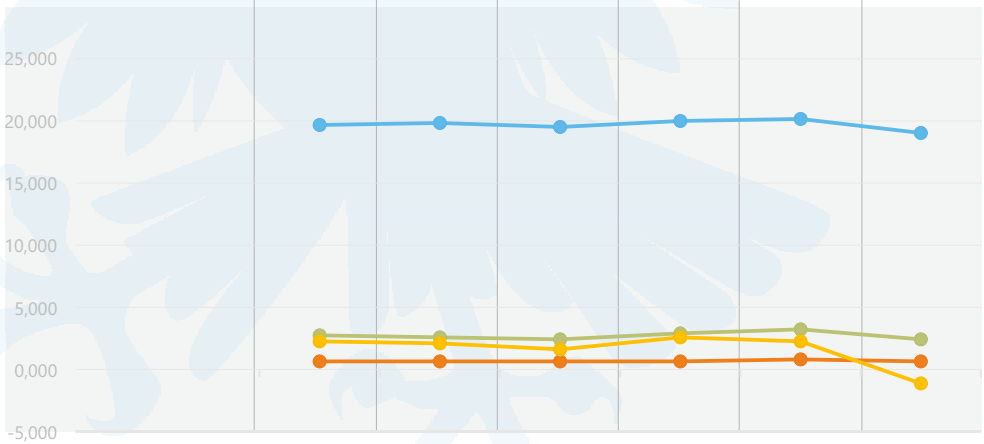

2.18

VEONDUS JA LAONDUS

Veondus ja laondus hõlmab sõitjate/reisijate või kauba regulaar- ehk liinivedu ning juhuvedu raudtee-, maantee-, vee- või õhusõidukiga; torutransporti ning veondusega seotud terminali- ja parkimisteenuseid; kaubalasti/veose käitlemist, ladustamist, hoiustamist jne. Siia liigitatakse ka transpordivahendite rentimine koos juhiga ning posti- ja kulleriteenused.

Maakondlikul tasandil on ettevõtete arvu poolest veonduse ja laonduse valdkond keskmisel tasemel (joonis 1). Samas müügitulu, ärikasum, tööjõukulud ja lisandväärtus on maakonna kõrgemate seas. Seega võib väita, et veonduse ja laonduse valdkonnal läheb maakonnas hästi. Vaadeledes töötajate arvu ja tööjõukulude suhet, siis võib väita, et veonduse ja laonduse valdkonnas on maakonnas üle keskmise palgatase (joonis 2 ja 7).

Süüvides valdkonna näitajatesse, siis ettevõtete arv on kasvavas trendis (tabel 31). Töötajate arvu puhul konkreetset trendi ei saa välja tuua, sest see aastate lõikes kõigub (tabel 31). Valdkonna parim aasta müügitulu ja omakapitali poolest oli 2019. Tööjõukulud olid kõrgeimad 2019. aastal, kuid lisandväärtus oli samal aastal madalaim (joonis 34).

Veonduse ja laonduse suurimad tööandjad olid 2019. aastal **AS Est-Trans Kaubaveod** (130 töötajat), **AS Mullo Transport** (61 töötajat) ja **OÜ Morobell Transport** (27 töötajat). Müügitulu poolest olid 2019. aastal edukamaid **AS Est-Trans Kaubaveod**, **AS Mullo Transport** ja **Bulltrans OÜ**.

Tabel 33. Veonduse ja laonduse valdkonna üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2019 lõikes (allikas: Äriregister).

Veondus, laondus	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtteid	54	60	67	67	73	72
Töötajaid	307	327	317	319	305	350
Müügitulu	24,516	26,078	23,614	25,340	27,086	32,561
Omakapital	9,053	10,555	11,076	11,034	10,909	5,818
Tööjõukulud	5,315	5,722	5,720	5,963	6,210	7,028
Lisandväärtus	8,101	9,450	8,850	9,069	8,706	6,660
Lisandväärtus töötaja kohta	0,026	0,021	0,028	0,028	0,119	0,019

Joonis 34. Veonduse ja laonduse valdkonna üldnäitajate graafiline visualiseering (allikas: Äriregister).

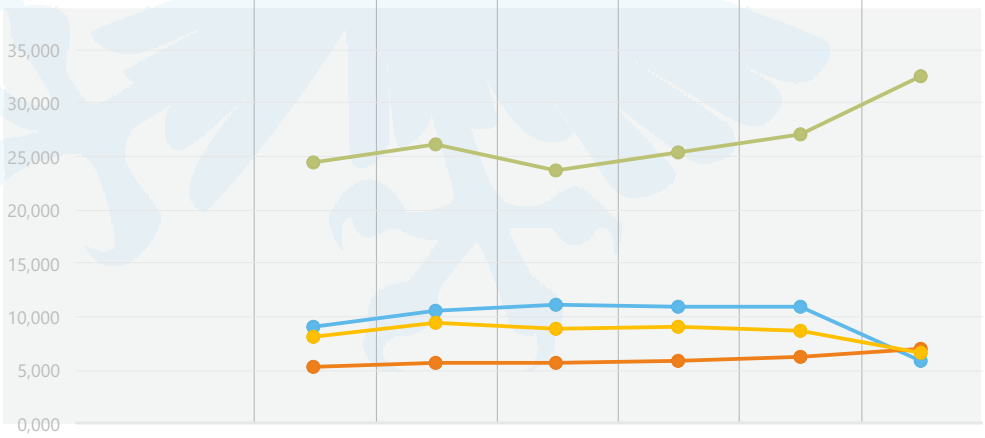

KOKKUVÕTE

Vaadeldava perioodi jooksul on majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv kasvanud, mis näitab ettevõtlikkuse kasvu Läänemaal. Hõivatute arv on samuti aastatel 2014–2019 olnud tõusutrendis, kuigi 2019. aastal toimus väike langus. Töötajate arvu kasv hakkab 2019. aastal enam silma töötleva tööstuse, hulgi- ja jaekaubanduse, põllumajanduse, laonduse ja veonduse ning ehituse valdkonnas, kuid on ka valdkondi, kus 2019. aastal on märgata hõivatute arvu kahanemist. Kuna töötajate arv on kasvanud, siis on kasvanud ka tööjõukulud. Kõige rohkem on tööjõukulud 2019. aastal kasvanud töötleva tööstuse, ehituse ja majutuse ja toitlustuse valdkonnas. Enamikes valdkondades võib eeldada, et tööjõukulud on kasvanud suurenenud palga tõttu, välja arvatud kutse-, teadus- ja tehnikaalases tegevuses ning muudes teenindavate tegevuste valdkonnas.

2019. aastal on maakonnas kasvanud ka müügitulu. Kõige enam müügitulu teeniti töötleva tööstuse, hulgi- ja jaekaubanduse, veonduse ja laonduse ning kinnisvaraalase tegevuse valdkonnas. 2019. aastal kahanes müügitulu võrreldes aasta varasemaga tervishoiu, kinnisvaraalase tegevuse, kutse- ja teaduse, mäetööstuse jt valdkonadades.

2019. aastal teeniti enim ärikasumit hulgi- ja jaekaubanduse, kinnisvaraalase tegevuse ning veonduse ja laonduse valdkonnas. Ärikasum vähenes aga töötleva tööstuse, põllumajanduse ning finants- ja kindlustusalase tegevuse valdkonnas. Kahjumit teenisid 2019. aastal veevarustuse ja mäetööstuse valdkonna ettevõtted.

Ettevõtete poolt loodav lisandväärtus on samuti Läänemaal ajas kasvanud, enim on seda loonud töötlev tööstus, hulgi- ja jaekaubandus, põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük.

Lisandväärtus kasvas 2019. aastal enim töötleva tööstuse, hulgi- ja jaekaubanduse ja ehituse valdkonnas. Veevarustuse, mäetööstuse ning finants- ja kindlustusalase tegevuse valdkonnas lisandväärtus langes. Lisandväärtus töötaja kohta kasvas 2019. aastal võrreldes varasema aastaga majutuse ja toitlustuse, haldus- ja abitegevuste, hariduse, veonduse ja laonduse, ehituse, hulgi- ja jaekaubanduse, tervishoiu ja sotsiaalhoolekande ning kinnisvaraalase tegevuse valdkonnas. Lisandväärtus töötaja kohta kahanes veevarustuse, kunsti, meelelahutuse ja vaba aja, põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi, mäetööstuse, info ja side, elektrienergia jm ning finants- ja kindlustustegevuse valdkonnas.

Kokkuvõtteks võib väita, et Läänemaale iseloomulikud majandussektorid on töötlev tööstus, põllumajandus, hulgi- ja jaekaubandus, ehitus, veondus ja laondus, kus on kõige rohkem majanduslikult aktiivseid ettevõtteid ning töötajaid. Samuti teenitakse nendes sektorites suurimat müügitulu ja ärikasumit. Isegi kui lisandväärtus on nendes valdkondades kõrgeim, siis lisandväärtus töötaja kohta on palju madalam, võrreldes nende sektoritega, kus on vähe investeeringuid masinatesse, vähe töötajaid ja põhivara kulum väiksem.

www.laanemaa.ee